

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.714.

Pomagajte slovenskemu gospodarstvu iz nesreče

V nedeljo je bilo v Ljubljani vsedržavno gospodarsko zborovanje. Dvornica Trgovskega doma je bila prepolna. Zborovalci so od časa do časa dali duška izrazu moreče skrbi in obupa, ki sta legla zadnje čase na vso Slovenijo. Zborovanje je otvoril Fran Škrbec, predsednik lesnega odseka pri Gremiju trgovcev. Pozdravil je ministre Jankovića, dr. Kožula in dr. Kreka, bana dr. Natlačenca in druge. Zborovanja so se udeležili tudi mnogi poslanci. Govornik se je zahvalil ministru za gozdove in rude Jankoviću, da je sklical prvi gospodarski shod, ki na njem prisostvujejo zastopniki gospodarstva iz vse države. Naglasil je, da vsa država pričakuje, kakšne sadove bo rodilo to zborovanje, zlasti pa Slovenija, ki ji grozi popoln gospodarski padom.

Minister Janković je dejal, da je sklical zbor po želji predsednika vlade dr. Stojadinovića in dr. Korošca. Vlada se zaveda, da gre za izredno važne gospodarske ukrepe, zato so se tudi udeležili zborovanja trije ministri. Sankcije niso bile sprejete po prošnji volji vlade, temveč zato, ker se naša država drži mednarodnih obveznosti, česar se ji ni bilo treba še nikdar kesati. Minister je opisal položaj, kakšen je nastal v trgovinskih odnosih po prekinitvi gospodarskih odnosov z Italijo za našo državo. Skoro četrtina našega izvoza je šla v Italijo, zlasti les, in sicer polovica vsega izvoza našega lesa. Najbolj je prizadeta Slovenija. Težkoče so velike, vendar s tem ni rečeno, da bi jih ne mogli prebroditi z dobro voljo. Ker živi Slovenija predvsem od lesa, ji je treba sedaj posebno pomagati. Zato so pa v načrtu javna dela kolikor se jih niso že lotili na pr. gradnja železnice Črnomelj-Kranj, cesta Maribor—državna meja, cesta Ljubljana—Sušak in razen tega še turistična cesta iz Maribora skozi Ljubljano do morja ali preko Korenskega sedla.

Predsednik osrednjega odbora organizacije lesnega gospodarstva dr. Ulmanskij je opisal položaj našega lesnega gospodarstva. Upošteval je posebni položaj male lesne industrije. Izrazil je nado, da se z organiziranim sodelovanjem vsega lesnega gospodarstva in s smiselno gospodarsko politiko države da mnogo doseči. Dokazoval je, da je gospodarski svobodoumni način odslužil, zlasti ko je gospodarske svobode v vseh državah okrog nas že konec. Okrcal je tisto veliko industrijo, ki bi se rada s sankcijami celo okoristila in ki skuša na svetovnih tržiščih izpodrinuti gospodarsko slabše. Inž. Jerbič je grajal sedanje razmere, češ da je gospodarstvo vselej pred politiko. Dejal je, da je naš človek pri nas v takšni bedi, o kakršni se nikomur v drugih državah niti ne sanja. Takojšnja pomoč je nujno potrebna, potrebni so ukrepi, da ne bo lesno gospodarstvo povsem uničeno. Inž. Lenarčič

je živo prikazal obupno stanje Dravske banovine. Od 160.000 kmečkih gospodarstev je prizadetih zaradi lesnega gospodarstva 140.000. Posredno in neposredno so prizadete tri četrtine prebivalstva. Naš kmet ne seka več gozda, da bi zaslužil pri lesu, tem več samo zato, da plačuje davke. Minister za gradbo dr. Kožul je obsojal gospodarstvenike, češ, da se niso sami dovolj zavzeli za gospodarsko politiko in za primeren gospodarski načrt. Dr. Vidic, predsednik ljubljanske podružnice Jugoslovenskega gozdarskega združenja je predlagal, naj se zemljarina zniža tudi za gozdno posest. Taksa na pogozdovanje naj se ukine. Banovinski davek na izredno raho cest se naj tudi ukine. Inž. Remec je opisal težavni položaj naše pohištvene industrije in ugotovil, da so naše ladijske družbe nesposobne za izvoz lesa. Italija prevaža blago tako poceni, da povsod lahko izpodrine naše družbe. Prevoz po železnici pri nas je tako drag, da smo spet začeli uvajati prevoz z živino namestu železnice.

Ob napeti pozornosti je razložil viceguverner Narodne banke dr. Lovčević, kaj je banka storila in kaj namerava storiti. Zavzemala se je likvidacijo klirinških terjatev v Italiji, kar se pa tiče tečaja lire, ne more biti višji in je določen z odlokom finančnega ministrstva. Banka ničesar ne zasluži pri tem, pač pa pomaga tem večjemu številu izvoznikov. Banka ne hrani deviz za sebe temveč za državo, ki ima velike obveznosti do drugih držav.

Fran Dolenc iz Škofje Loke je zlasti predlagal ublažitev davčne prakse, davčnih doklad, posebno davka na vozila in znižanje davka na poslovni promet. Zastopnik lesnega gospodarstva iz Gorskotega Kotarja se je z ognjevitvo besedo zavzel za našega malega človeka, ki je najbolj prizadet zaradi stiske lesnega gospodarstva. Govoril so še mnogi drugi in dajali nasvete, kako bi bilo treba rešiti težave.

Resolucije zahtevajo v glavnem: 1) V pogledu kliringa z Italijo naj Narodna banka omogoči boljši tečaj pri plačilu in naj gre v tem pogledu do skrajnih možnosti. Izvoznikom, ki jim je zaračunala liro po 3.15, naj razlika takoj doplača. 2) Narodna banka naj obračuna vse izvozniske devize pri izvozu v vse države po tečaju, ki ustreza stvarni tržni vrednosti dotične devize in ne po prisilnem tečaju, ker ta tečaj predstavlja za izvoznike izgubo do 18 odstotkov. 3) S primernimi ukrepi naj se prepreči prodajanje lesnih podjetij, ki so že več let v stiski in so zadolžena pri denarnih zavodih. Z zakonom naj se izvede zaščita teh podjetij in se naj ustavi vse eksekucije in dražbe. 4) Izvedejo naj se hitri ukrepi gle-

de davčnih dajatev v vseh onih področjih, kjer je lesno gospodarstvo prizadeto zaradi sankcij. 5) Preosnuje naj se način naše zunanje trgovine z uvedbo nadzorovanja uvoza, da se zaščiti izvoz lesa. 6) Po vzorcu drugih držav naj se z izvoznimi nagradami omogoči izvoz končnih lesnih izdelkov na bolj oddaljene trge. 7) Organizira naj se naša zunanjetrgovinska služba v najtesnejšem sodelovanju z našimi gospodarskimi organizacijami. 8) Izda naj se uredba za zaščito in pospeševanje lesnega gospodarstva, ki jo je predložil osrednji odbor lesnega gospodarstva. Osrednjemu odboru naj se omogoči sodelovanje pri trgovinskih pogajanjih. 9) Znižajo naj se pristaniške in lokalne železniške tarife na ono višino, ki bo v razmerju s sedanjo ceno blaga. 10) Uvedejo naj se stalne redne in brze paroplovne proge za prevoz v Levant, ki jih naj podpira država. 11) Državni denarni zavodi naj stavijo na razpolago cenena posojila za obnovo in preosnovo lesnega gospodarstva. 12) Posvetiti je treba posebno pažnjo malemu gozdnemu posestniku in delovanju za večjo uporabo lesa. 13) Ukinejo naj se take se za pogozdovanje od zasebnih gozdnih posestnikov in izterjavanje ostankov te take se. 14) S povišanjem zaščitne carine naj se omeji uvoz lesnih končnih izdelkov, kakor celuloze in papirja. 15) Minister za gozdove in rudnike naj izda uredbu, s katero naj se odložijo obveznosti podjetij za gozdno takso. 16) Nujno naj se rešijo vse prošnje posestnikov malih žag, ki so jih vložili na podlagi zakona o zaščiti domače lesne industrije. 17) Uredba, s katero se priznavajo olajšave domači lesni industriji, naj se podaljša preko marca 1. 1936. 18) Glede na težkoče razpečevanja blaga na svetovnih tržiščih naj ministrstvu za trgovino in industrijo in pa za finance podpirata zadružno, odnosno skupno prodajo mehkega gradbenega lesa malih domačih lesnih industrij, ker je v sedanjih razmerah mogoče uspeti na tujih trgih le velikim podjetjem.

Na pritožbe zanimancev za izvoz v Madžarsko zaradi zastoja madžarskih plačil je viceguverner dr. Lovčević podal še nekaj pojasnil, da je bil že decembra dosežen sporazum z Madžarsko narodno banko, po katerem bi morala Madžarska do konca decembra poravnati obveznosti, nastale do konca leta 1934. Kolikor take obveznosti še niso poravnane, naj to prizadeti javijo Narodni banki. Obveznosti iz leta 1935. mora Madžarska poravnati našim izvoznikom v štirih mesečnih obrokih po 25%, in sicer v januarju, februarju, marcu in aprilu.

Pred zaključkom zborovanja se je oglašil k besedi še zastopnik ministra za trgovino in industrijo načelnik Dubravčič, ki je poudaril, da je ministrstvo napravilo vse potrebno, da bi naša država dobila kot odškodnino za izgubo italijanskega tržišča primerne kontingente v drugih državah.

Rudar ima zmerom mrtvaško srajco na sebi

To je star rudarski pregovor, ki nam kratko pove, s kakšnimi nevarnostmi je združeno naporno rudarsko delo. Nesreče v rudnikih so skoro že vsakdanje, zdaj zaradi višje sile, zdaj zaradi pomanjkljivega zavarovanja, zdaj po krivdi rudarja samega. Na poseben razgovor o tem vprašanju ob priliki zbora delavskih zbornic v Beogradu je tajnik Zveze rudarjev Jurij Arh iz Zagorja zbral nekaj zanimivih podatkov, ki zaslužijo vso pozornost.

Izmed razlogov, ki se navajajo v zvezi s pojavljanjem rudniških nezgod je treba v prvi vrsti naglasiti pomanjkljivosti strokovne izobrazbe naših rudarjev. Zlasti mlajši rod, ki dorasča v tej dobi akordov in razdivjanega lova za čim večjo produkcijo, ima vse premalo priložnosti, da bi se mogel ob pouku pri starejših tovariših uvesti v skrivnosti jamskega dela in se seznaniti z nevarnostmi, ki na rudarja preče od vseh strani. Nič manjšega pomena pa niso pomanjkljivosti varnostnih naprav (nezadostno zračenje jam, nezanesljive opreme šahtov, prog, strojev). Po podatkih ki prihajajo iz posameznih revirjev v državi, bi bilo treba na podlagi policijskih predpisov, izdanih še na osnovi našega starega rudarskega zakona, nad polovico vseh naših rudnikov zapreti. Da se razmere kljub temu ne izboljšajo, je največ krivo dejstvo, da imamo v državi še zmerom pet različnih rudarskih zakonodaj, izmed katerih niti ena ne ustreza današnjemu času. Največja napaka je pa v ustroju ministristva za gozdove in rudnike, ki je organizirano tako, da je to ministristvo hkratu delodajalec in nadzorno oblastvo. Samo zaradi nepravilnega nadzorovanja v rudnikih so mogli podjetniki tako uveljaviti svoje koristi, da je za najmanj 80% nesreč v rudnikih pripisana krivda rudarjem, v 18% nesrečnemu naključju in samo 2% odpadeta na krivdo podjetja.

Številke s področja treh največjih bratovskih skladnic v državi, ljubljanske, beograjske in sara-jevske, nam kažejo strašne številke. Od 1. janu-
arja l. 1925. do konca leta 1934 (torej v enem desetletju) je bilo na področju beograjske glavne bratovske skladnice 193 rudarjev smrtno pone-srečenih in 655 hudo in 10.171 laže poškodovanih.

Pri 16.000 zaposlenih rudarjih je bilo na invalid-skih rentah izplačanih 18.823.000 Din, a skupno število rentnikov znaša 774. Na področju ljub-ljanske bratovske skladnice je bilo v tem času 140 smrtnih nesreč in 567 hudo in 17.682 laže po-skodovanih. Pri povprečno 13.000 zaposlenih je nezgodna blagajna izplačala 22.773.000 Din rent, število rentnikov pa je doseglo 813. Na področju sara-jevske bratovske skladnice je bilo 241 smrt-nih nesreč in 508 hudih in 14.990 lažjih poškodb. Pri povprečno 9.500 zaposlenih so nezgodne rente znesle 6.600.000 Din, rentnikov pa je 827. Vsega skupaj je bilo v rudnikih teh treh področij 574

rudarjev ubitih, 3063 hudo, 42.823 pa laže poško-dovanih. Nezgodno zavarovanje je v vseh teh pri-merih izplačalo 47.756.000 Din, a število rentnikov invalidov in osirotelih družin je naraslo na 2414. Če bi pristeli še število nesrečnih primerov v pre-teklem letu, v katerem je imela smrt zelo veliko žetev med rudarji, bi vse te številke silno nara-sle.

Spričo vseh teh dejstev je razumljivo, da ru-darji zahtevajo, naj se za vso državo čimprej uza-koni enoten rudarski zakon, ki bo slonel na so-dobnih izkušnjah in na načelih moderne socialne politike. Hkratu naj se izdajo novi enotni rudar-sko-policijski predpisi, katerih namen naj bo zla-sti varovanje zdravja in življenja rudarjev. Novi zakon naj odredi obvezno strokovno izobrazbo ru-darjev za kopača. Prav tako mora vsebovati do-ločbe o neodvisnem nadzorovanju nad vsemi rud-niškimi napravami. Ministristvo za gozdove in rud-nike naj se v smislu rudarskih zahtev preuredi tako, da ne bo hkratu delodajalec in nadzorno oblastvo.

V Mošnjah si bomo izvolili za župana zaslužnega Valentina Tonejca

Iz Mošenj smo prejeli:

Preden napišemo kaj drugega, si dovoli-mo staviti nekaterim gospodom nekoliko vprašanj.

G. Globočnik, po domače Reč, iz Mošenj! Na shodu pri Gabrijelčiču na Brezjah smo slišali, da ste oddali v mlekarno posneto mleko. Ali veste, da bi s tem škodovali ugledu naše Mlekarske zadruge, ako bi ne bil poslovođa v mlekarni pozoren in ne bi Vašega mleka zavrnili? Ali priznate, da bi s tem oškodovali naše gospodarje in gospo-dinje?

G. Pangerc Silvester s Spodnjega Otoka! li pred leti načelnik Pašne zadruge na pla-nini pri Pungartu. Ali je res, da po Vaši krivdi zadruga ni prejela večje vsote, na-menjene za popravo gospodarskih poslopij na planini?

G. Pangerc Silvester s Srednjega Otoka! Vi ste bil pred leti izvoljen za župana bivše

občine Mošenj. Vi ste čast odložili! Ali ne zato, ker so se Vam zdeli županski posli prenaporni? In takrat ni bila naša občina že tako velika in poslovanje je bilo deset-krat manjše. Ali veste, da g. Tonejc te ča-sti ni odložil kljub temu, da sta se naši ob-čini pridružili občini Leše in Ljubno, in kljub temu, da je pritislila kriza. Ali ve-ste, da mu je bila pri sreču sreča občanov in da se ni strašil naporov, ki so združeni z župansko častjo? Ali veste, da je prevzel na svoja ramena še drugo breme, da poma-ga svojim občanom v teh hudih časih? Ali veste, da je ustanovil mlekarno? Ali veste, da je v poslovni dobi prav ta mlekarne iz-plačala našim gospodinjam nad 250.000 di-narjev? Ali se Vam ne zde očitki, ki jih nekateri gospodje mečejo na g. Tonejca, vnebovpihočji greh? Ali se Vam ne zdi gnu-sna in poštena človeka nevredna borba, ki hoče našemu priljubljenemu županu

Ivan Slivnik:

10

Usodna zena

Kaluta se je veselil kakor dete; ne toliko daru, kolikor tega, da je gospodar vzel pr-stan, v čigar čudežno moč je brezpogojno verjel. Preizkusil jo je bil mnogokrat že sam; in mislil je, da uide gospodar marsikateri ne-sreči, ako bo nosil prstan ter se ravnal po nje-govih svarilih.

Bilo je pri kosilu. V veliki obednici so se-deli okrog mize prebivalci Severjeve hiše. Tudi danes je bilo Viktorjevo mesto spet med gospo Sibilo in Beatriko. Romana in Janko sta sedela njemu nasproti. Beatrika je čebljala veselo in živahno kakor vedno, in tudi njena mati je skrbela, da ni postal razgovor dolgo-časen. Viktor pa je bil danes nenavadno tih, in Romana je po svoji stari navadi le redko iz-pregovorila besedo. Prinesli so jedi. Bile so izvrstne, kakor zmerom. In ko je prišel na ni-zo desert, je naročila gospa Sibila svoj vsak-danji šampanjec.

Ko so izpraznili prvo steklenico, je velela prinesiti drugo. Sluga, ki mu je dala to povelje, je napravil nepopisen obraz. »Šampanja ni več, milostiva.«

Gospa Sibila ga je pogledala z mučno »sup-lostjo. »Kaj se pravi: ni ga več? Prinesite ga iz kleti!« je dejala ježno.

Toda sluga se ni genil. »Tudi zaloga v kle-ti je že pošla.«

Kaznoval ga je srdit pogled iz oči gospe Si-bile. »Zakaj niste javili tega o pravem času?«

Sluga se je ozrl na Romano. »Gospodični sem povedal pred nekaj dnevi, da je zaloga pri kraju.«

Gospa Sibila je naglo mignila služabniku, naj odide, ter se karaje obrnila k pastorki: »Morala bi bila skrbeti pravočasno za nado-mestilo, Romana. Upam, da si že naročila no-vo zalogo, in sicer isto znamko, ki smo jo imeli doslej.«

Romana je vzdignila svoje temne oči k ma-čehi. »Ne, mama, šampanja nisem naročila.«

»Potem se mora takoj naročiti. Saj veš, da priredim čez nekaj dni veselico v počaščenje svojemu svaku; vabila so že razposlana. Do-tlej mora biti nov šampanjec brezpogojno pri hiši.«

Romana je bilo zelo mučno, da se razprav-lja ta zadeva v Trtnikovi prisotnosti. Toda ni mu mogla pomoči. In končno je bil itak tudi on član rodbine. Vseeno, težko ji je bilo pomi-sliti, da naj se vrši preroka v priči njega.

»V svojo žalost, mama, ti moram povedati, da za zdaj ne zmorem več tega dragega vi-na.«

Gospa Sibila je vzrojila. »Kaj hočeš reči?«

Romana je vstala na videz povsem mirna. »Po očetovi smrti sem te prosila, da toči to drago vino samo še pri posebnih slovesnih pri-likah. Rekla sem tudi, da mora trajati zaloga, ki smo jo imeli takrat, vsaj še pet let.«

»Kako je malenkostna,« je pomislil Viktor. »Vidi se, da šteje strahoma vsako steklenico vina, ki jo izpiješ v njeni hiši. Janko se moti, Romana je vendar malenkostna in skopa.«

Gospa Sibila je ogorčeno skočila pokoncu. »Pet let? To je smešno!«

Romana se ni razburila. »Takrat je bila za-loga še jako velika, mama. Da je porabljena že zdaj, mi je prav žal, toda ne preostane ti drugega, nego da potpišeš par let brez šam-panjca. Tako naglo ti nikakor ne morem omi-sliti nove zaloge,« je rekla odločno.

Gospa Sibila ji je pogledala togotno v mirne oči. »Prekrasno! Dokod poide pravzaprav tvo-ja skopa varčnost? Človek se kmalu ne bo več smel do siteda naresti.« je dodala ostró.

Romana je zardele. Pobesila je oči, ker se je bala pogledati Viktorju Trtniku v lice. Ve-dela je, da so mu jo naslikali skupul'o, in bila je prepričana, da bo po tem prizoru verel oh-rekovalkam. Srce jo je zaskelalo ob misli, da jo je primoran krivo soditi. Koliko laže se ji je zdelo izpolniti mačehino željo! Ali v to bi se bila morala izneveriti svojim načelom, če-sar ni hotela, za nobeno ceno ne! Morala je ostati trdna in vztrajati pri svojem sklepu.

Tesno je zasopla in rekla tiho:

»Tega se ti ne bo treba nikoli bati, mama. In če bi se bila ozirala na mojo prošnjo ter nekoliko povarčevala z vinom, bi ga imela še več ko dovolj.«

Gospa Sibila je zaničljivo skomignila z ra-meni. »Nezaskišano je, kako me komandiraš. Ali mi hočeš mari očitati, da pijem pri zajtrku kozarec šampanjca, ki je potreben za moje živce?«

Romana je sedela tiho, ni se genila. Le v njenem bledem obrazu je drgetala utajena razburjenost. »Ničesar ti ne očitam, nič ne mislim očitati; ugotavljam le, da moj proračun ne prenese dosedanjega zapravljanja z drago pijačo.«

spodkopati ugled, ki si ga je priboril s trdim delom v prid občanom? Ali morete ostati miren pri teh vprašanjih? Odgovorite, prosimo, na ta vprašanja, odkrito in brez ovinkov!

Dovolj je vprašanj! Ko bomo prejeli odgovore, se bomo spet oglasili!

V nedeljo bodo volitve! Nekateri lažejo, da g. Tonejc ne more kandidirati. Revizija je dognala, da ni bila niti para nepravilčno izdana in da je do zadnje pare vse zapisano v računovodski zapisnik. Zato g. Tonejc kandidira! Njegova lista je potrjena od sreskega sodišča v Radovljici in mu zaradi tega nobena sila kandidature ne more zabraniti. Naša borba je boj za staro kmečko pravdo! Nasprotniki že slutijo, da bodo poraženi. Na pomoč kličejo advokate, bivše poslance in druge. Toda zastoj! Mi stojimo kakor en mož za ugledni min posod uvaževanim g. Tonejcem! Med nami ni izdajalca!

Hudi so časi, zato ne maramo strankarjev, ampak le ljudi, ki so že dokazali, da znajo delati v prid občanom. Ne maramo, da bi se v naše gospodarstvo vtikali advokati! Zato bomo vsi volili g. Tonejca Valentina, po domače Vovka s Spodnjega Otoka! Nedelja bo dokazala, da smo volilci iz občine Mošenj trezni in preudarni možje in fantje in da nas ne spelje na led še tako zgovoren kričar. V skupnosti je moč! Zmagaja je g. Tonejcu zagotovljen! Vsi udarci so bili zaman! Danes teden bomo v številkah lahko povedali, kako ceni naše ljudstvo dobre župane. Kakor oče je skrbel za nas. Ni nas zanutil v teh hudih dneh. Pomagal nam je! Zato mu bomo vrnili zvestobo za zvestobo! Tonejc je in ostane naš župan V. C.

Politični pregled

Pretekla sredo se je spet sestala narodna skupščina.

Prva seja skupščine je bila posvečena spominu pokojnega angleškega kralja Jurija V.

Otvoril je spominsko sejo predsednik dr. Čirič z žalnim govorom, ki so ga vsi po-

Prepir med delavcema. Zakaj?

Starejši delavec očita mlajšemu, da je njegova perilo zaprano in da njegova žena ne zna prati. Mlajši pa se poteguje zanjo. V pranju izkušena gospa Ivanka daje starejšemu delavcu prav: S terpentinovim milom Zlatorog se da oprati z lahkoto vsako še tako zaprano perilo. Tu šela prav pokaže to milo svojo čistilno moč!

Zlatorog TERPENTINOVO MILO

slušali stoje. Dr. Čirič je orisal življenje pokojnega kralja in zlasti naglasil ljubezen vsega angleškega naroda do svojega vladarja. Zaključil je govor z besedami: »Poklonimo se tudi mi temu velikemu kralju zaradi njegovih velikih vrlin in objokujmo ga iskreno kot bližnjega sorodnika naše vzvišene dinastije. Slava mu!« Vsi poslanci so stoji trikrat ponovili »Slava mu!« Po seji je angleški poslanik Campbell posetil dr. Čiriča in se mu priščno zahvalil za izkazano sočustvovanje.

Naslednje dni so se nadaljevale seje narodne skupščine,

ki so potekle vse izredno živahno in napeto. V četrtek je bilo med drugim prečitano veliko število interpelacij. Opozicija je neprestano z ostrimi medklici prekinjala govor skupščinskega predsednika dr. Čiriča zlasti ko je izjavil, da je stopil v JRZ, med tem ko je vladna večina to izjavo sprejela s ploskanjem. Seji sta se vršili nato še v petek in soboto, a na dnevni red postavljene točke niso prišle do obravnave zavoljo zelo napetega razpoloženja opozicije. Zato so se morale seje odgoditi za teden dni, to je do 3. februarja.

V nedeljo so bile

v Grčiji volitve v poslansko zbornico, pri katerih si nobe-

na stranka ni priborila absolutne večine.

Volitve so potekle v glavnem mirno in so bile svobodne. Največ mandatov si je priborila Venizelosova liberalna stranka, in sicer 127. Sledijo populisti Tsaidarisa s 69, zveza Komitisa in Teokisa s 63, komunisti s 15, republikanci s 7 mandati, a ostale mandate so dobile razne manjše stranke. Venizelisti imajo skupno 142, a protivenizelistične skupine 143 mandatov. Izid volitev kaže na to, da se bo morala sestaviti koalicijska vlada.

Po zadnjih vesteh

Abesinci na severnem bojišču po malem napadajo,

v večje borbe pa se ne spuščajo. Na nekaterih mestih so dosegli znatne uspehe. Na južni fronti je pa imel italijanski general Graziani uspehe. V Addis Abebi je bila razglašena stroga pripravljenost, ker obstoji nevarnost nadaljnjega prodiranja Italijanov. Vojska 100.000 Abesincev koraka v pospešenih pohodih na južno fronto, da vrže Italijane nazaj.

Po Sloveniji gre glas: „Domovina“ je za nas!

Gospa Sibila je nervozno potrkala s prsti ob mizo. »Dokazov tvoje skoposti imam bogme že dovolj. Pri tvojih imovinskih razmerah je izdelek, za katerega se pričakava, pač prava malenkost. Do tega se menda ne misliš povzpeti zares, da bi mi branila postreči svojim gostom, kakor se spodobi?«

Romana je vzdignila obraz. Njene oči so se bolestno srečale s pogledom Viktorja Trtnika. Zdelo se ji je, da čita v njem prezirno grajo; srce se ji je skrčilo v prsih. Toda očala je neomajna.

»Odkar je moj oče umrl — to je, v dveh letih — se je porabilo v naši hiši za svojih deset tisoč dinarjev šampanjca, mama. Ta zaloga bi bila morala zadoščati, kakor sem rekla, za najmanj pet let. Tudi to je še mnogo za moje razmere. Ker pa si porabila vino v dveh letih, boš pač primorana gostiti svoje povablence tri leta brez šampanjca. Zal mi je, da moram pustiti tvojo željo neizpolnjeno, a sama veš, da je moja navada vztrajati, ako rečem, »ne!«

Gospa Sibila je planila kvišku kakor besna. »To je sramotno! Mar meniš, da ravnaš po namenu svojega očeta, ako skopariš takole — samo da bi nakopičila zase tem več denarja? Nezashišano je zahtevati takšno beraško varčevanje od mene! Kozarec šampanjca pri zajtrku in pri kosilu je zame zavrnilo in nujna potreba. In pred gosti me bo v dno duše sram, ako jim ne bom mogla ponuditi niti tega.«

Romana je odložila nož in vilice. Roke so trepetale. Bila je blede kakor zid. Počasi je vstala s stola.

»Morda se potem rajši odrečeš vseh večjih veseljih, mama, ker so itak prehudo breme mojemu proračunu. Večje vsote, nego sem jo določila za gospodinjstvo, ne morem in ne smem potrositi. S tem bi na stečaj odprla vrata nezdravim in nevarnim razmeram. Vdani se moraš v usodo — druge pomoči ni. Prosim vas oprostjenja, gospod Trtnik, da ste morali kot gost naše hiše prisostvovati takšni razpravi. Ker hoče mama prideti veselico baš v vašo čast, vam je moral biti ta prizor posebno mučen. In bojim se, da ste dobili o mojem gostoljubju danes še neugodnejši dojem, nego ste ga imeli doslej. Toda verjemite mi, prosim, da niti v sanjah ne mislim na to, da bi zatajila dolžnost gostoljubja, čeprav govori videz zoper mene.«

Stemi besedami se je Romana poklonila in odšla iz sobe, preden je utegnil kdo odgovoriti.

Mučen premolk je zavladal po njenem odhodu. Viktor ni vedel, kako naj gleda na to stvar. Neodločno se je ozrl proti vratom, za katerimi je bila izginila Romana.

Gospa Sibila izprva ni mogla odpreti ust od zgolj ogorčenja in jeze. Beatrika pa je srdito planila izza mize.

»Takšna brezdanja nesramnost! Takšna neverjetna brezaktnost! Ali zdaj razumeš, Viktor, kaj moramo trpeti pod Romaninim gospostvom? Vsak grizljaj nam prešteje, in našim gostom bi dajala najrajši vode namesto vina!« je vzklikala vsa iz sebe.

Tudi gospe Sibili se je zdaj razvezal jezik. »Oh, ta nizkotna, malenkostna stvar! Kaj praviš ti k temu, Viktor?«

Viktor je bil v nepopisni zadregi. Njegova finočutnost je bila zadeta v živo. Neizrekljivo mučno se mu je zdelo, da naj izrazi v tem sporu svoje mnenje, ko niti ni vedel, na katero stran naj se postavi — ako se je bilo sploh mogoče postaviti na kako stran!

»Prosim te, Sibila, odveži me odgovora na to vprašanje. Pač pa, ako smem izraziti željo — opusti rajši namen, da bi priredila v mojo čast veselico. Sila hudo mi je misliti, da povzročam gospodični Severjevi izdatke. Sploh utegne biti na bolje, da se preselim v hotel.«

Janko je sedel dotlej molče na svojem prostoru. Samo v njegovem obrazu je drgetalo razburjenje. Rad bi se bil oglašil v Romanino obrambo, ako mu ne bi bila dana beseda zapirala ust. Ko pa je stric Viktor omenil, da se misli preseliti v hotel, je skočil pokoncu.

»Stric Viktor, tega ne smeš storiti!« je izdaval s hripavim glasom ter ga prijel za roko, kakor bi ga hotel držati, da ne pobegne.

Viktor ga je pogledal. »Težko bo najti drugačno rešitev, moj ljubi Janko.« je dejal nato.

Janko je krčevito požiral. Sedel ga je na padala »nemoška slabost«. Stopil je k oknu, da bi ukrotil notranji vihar. A tudi gospa Sibila je ugovarjala. Opazila je bila, da kliče med Beatriko in Viktorjem odnošaj po njenih željah; za vsako ceno je bilo treba prepričati, da ga ne bi ohladila razdala.

»Na to ne smeš misliti, Viktor. Prezri vendar nezashišano brezaktnost moje pastorkel! Naš gost si, ne njen. In veselica, ki jo priredim tebi v čast, se bo seveda vršila. Beatrika se je tako veselila nanjo; že zaradi nje moram

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

SVINJE. Na ptujskem sejmu so bile za kg žive teže naslednje cene: pršutarjem 4.50 do 5, debelim svinjam 5 do 5.50, plemenskim 4.25 do 4.50 Din. Prasce, stare od 6 do 12 tednov, so prodajali po kakovosti od 80 do 120 Din za rilec.

GOVED. Na ptujskem sejmu so bile za kg žive teže naslednje cene: volom 2 do 2.80, kravam 1.25 do 2.50, bikom 2 do 2.25, juncem 2 do 2.40, telicam 2.25 do 3.50 Din. Konje so prodajali po kakovosti in sicer 1000 do 3500 Din, žrebeta pa od 500 do 1500 Din za glavo.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijoj):

- 1 holandski goldinar za 29.74 do 29.89 Din;
- 1 nemško marko za 17.56 do 17.70 Din;
- 1 angleški funt za 216.48 do 218.53 Din;
- 1 ameriški dolar za 42.94 do 43.30 Din;
- 100 francoskih frankov za 288.97 do 290.41 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 181.33 do 182.44 Din;

Avstrijski šilingi v privatnem kliringu so bili po 9.28 Din. Vojna škoda se je trgovala po 355 Din, investicijsko posojilo pa po 77.50 Din.

Sejmi

2. februarja: Spodnja Poljskava;
3. : Krško, Loški potok, Lukovica, Gornja Radgona, Sv. Jurij ob Ščavnici, Zečeberk, Dobrna, Murska Sobota, Ormož;
4. februarja: Trbovlje, Metlika;
5. februarja: Sv. Petr pod Sv. gorami.
6. februarja: Gornji grad (samo za blago), Črnomelj, St. Jernej na Dolenjskem;
7. februarja: Gornji Logatec.

Drobne vesti

== Vinski sejem pripravlja Ljutomerska podružnica Vinarskega društva za 3. marca v dvorani Zavratnikovega hotela v Ljutomeru. Za prireditev vlada med vinogradniki, gostilničarji in vinskimi trgovci veliko zanimanje. Vina so lepo povrela in se čistila. Pričakovati je, da bo na sejmu veliko število vzorcev izbranih in prav dobrih vin, ki bodo pomovno

potrdila sloves Ljutomerske kapljice. Tudi cene so primerne. Za polovično vožno ceno po železnici je podružnica tudi zaprosila. Zanimanci zvedo podrobnosti pri podružnici Vinarskega društva.

DOPISI

BORECI. Začela se je doba občnih zborov naših društev. Tedaj smo imeli občni zbor gasilcev, ki si je izvolil prav dobro upravo za leto 1936. Vendar ne bi smelo okoli polnoči priti do grdega prepira. Alkohol je pač pokora za vse ljudi. Ko se je neko noč pisec teh vrst vračal po banovinski cesti, je našel v Lukovcih na fante, ki so streljali kakor na abesinski fronti. Tudi te reči bi se morale nehati. Toliko v naglici, drugič več. Naročite si »Domovino«, pa si bomo večkrat kakšno reč ogledali skozi naočičke. Tomašek.

GORENJI LOGATEC. Te dni je imel dobro obiskan letni občni zbor, ki se ga je udeležil tudi župni tajnik br. Flegar. Izvoljena je bila nova uprava z županom br. Puvšom na čelu. Predzadnje nedeljo smo pa imeli sokoško akademijo, ki je prav povoljno uspela.

GRIZE. (Smrtna kosa). Pred kratkim so položili na župnijskem pokopališču k večnemu počitku nenadno preminila Žganka Valentina, posestnika z Britnega sela in Govejškovo Terezijo, posestnico od Sv. Pongraca. Usoda je hotela, da sta oba umrla na en dan zadeta od kapi. Pokojni Žgank je bil še pri maši. Ko je prišel domov, mu je postalo slabo, zgrudil se je in izdihnil. Ko je izvedela za njegovo smrt Terezija, tašča pokojnikovega sinu, ji je prav tako postalo slabo in je po eni uri umrla. Blag jima spomin!

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Kmetijsko nadaljevalno šolo je banska uprava potrdila in imenovala za vodjo šole šolskega upravitelja g. Belca, za učitelje pa gg. kaplan Maksa Ašiča, učitelja Emanuela Golarja, dr. Feliksa Lebarja in sreskega živinozdravnika Alojzija Škofa. Šola obiskuje 33 fantov. Pouk se vrši vsak torek in petek. Prihodni teden bo imel izredna predavanja g. Škof o konjereji. Ta predavanja bodo od 16. do 18. in jim bodo lahko prisostvovali tudi drugi.

MALA NEDELJA. Te dni smo spremili k zadnjemu počitku g. Jožka Lipšo, ki je zadet od kapi umrl v Mariboru ter bil prepeljan z avtom k Mali Nedelji. Naj v miru počiva! — Kljub hudim razmeram je vendar potrebno vsakemu človeku nekaj razvedrila. Za zaključek letošnjega predpusta pripravljamo sokoška četa zabavo z burko, godbo in plesom na pustno nedeljo dne 23. februarja v Društvenem domu.

Št. ILJ V SLOVENSKEH GORICAH (Smrtna kosa). Te dni je preminil v starosti 70 let veleposestnik znani vinogradnik in kmetovalec g. Franjo Taler. Bil je narodno zaveden mož, ki je ob prevratu mnogo koristil generalu Maistru. Zaslužnemu možu časten spomin, žalujemo naše globoko sožalje!

SMARTNO OB DRETI. Dne 12. t. m. je imela gasilska četa občni zbor, na katerem je bilo sklenjeno, da si četa poveča svoj dom, ki se obenem tudi vzdigne v eno nadstropje, v katerem bi bila dvorana, kakršno zelo potrebujemo, saj imamo več delavnih društev, a nič primernih prostorov. — Osnovna šola je imela tudi letos božičnico z obdarovanjem siromašnih otrok. Žal le, da se je zgodila pomota in da so dobili neki siromašnejši otroci manj kakor nekateri od imovitejših staršev. K božičnici je prispevala med drugimi tudi banska uprava.

TOMISLJ. Petru Šmoletu v slovo. 26. tm. smo spremili na zadnji poti prijatelja Petra Šmoleta. V sredo si šel v krimske gozdove kot marljiv delavec, a nisi slutil, da je prežalo nate zlobno oko. S strelom v prsi ti je zločinska roka pretrgala mlado življenje. Mati, brat in sestre in vsi tvoji prijatelji žalujemo za teboj in ne moremo razumeti, da te ni več med nami. Ostal boš nam vsem v najlepšem spominu!

TEŽAVNA ODLOČITEV.

Zenitovanjski kandidat: »Zopet prihajam k vam.«

Posredovalec: Ali ste se odločili za nevesto s 100.000 Din?»

Kandidat: »Samo na pol.«

Posredovalec: »Kako na pol?»

Kandidat: »Za 100.000 Din že, za dekle pa še ne.«

prirediti časih kako zabavo. Mlado dekle mora priti katerikrat med ljudi. In ako moja pastorka ne dovoli za goste šampanjca, ga nabavim iz svoje — dasi pčle — razpoložnine za obleko. Tega mi Romana ne more zabraniti.

Viktor jo je osuplo pogledal. »Če je tako, Sibila, mi vsaj dovoli, da ti pridenem vsoto, iz katere lahko založiš prebitek stroškov, ki ga povzroča moja navzočnost. Kot brat očeta tvojih otrok te pač ne želim s takšno ponudbo.

Dovoli, da ti napišem ček.«

Gospa Sibila je globoko zavzdihnila.

»Ah, ljubi Viktor, vedno si mi bil zvest in dober brat! Ne bom te žalila s tem, da bi zavrnila tvoj predlog; samo ne moreš si misliti, kako mučno mi je vse to!«

Vzlic »muki« pa je vendar ostro prežala v čekovno knjižico, da vidi, kakšno vsoto ji nakazuje. Viktorju pa je bilo vse to v resnici mučno. Naglo je izpolnil ček ter ji ga podal.

Prosim te, Sibila, saj se vendar razume, da ti moram pomagati, je dejal, zavedaje se, da ne bi mogel ostati pod to streho niti minute več, ako ne bi smel prispevati k trošku.

Gospa Sibila je sprejela ček, ki je pomenil prav čedno okroglo vsoto. Janko se je v tem hipu naglo okrenil. Srepro je gledal mater, ko je vzela papir. Rdečica mu je šinila v čelo — rdečica sramu, da jemlje mati denar od strica Viktorja.

In zdaj, ko etekel iz sobe kakor bi se bal, da ga tu zadusi Viktor, je gledal za njim. Čutil je, da se mati v Janku nekaj težkega in se fant ne strinja z materjo in sestro.

Pa on sam? Prizor, ki ga je baš preživel, je bil vsekako izmed tistih, nad katerimi se človek zamisli. Prvi občutek mu je veljal, da narekuje Romanino ravnanje malenkostna stiskavost. Ko pa je slišal nato, da so porabili v dveh letih za deset tisoč dinarjev šampanjca, je osupnil. To je bila vsekako debela vsota. Gospa Sibila v svoji zapravljenosti očividno ni poznala mej, in Romana se je čutila primorano poseči vmes. Morda je bil Hinko Sever baš radi tega postavil hčer za nekakšno varuhinjo razsipni ženi.

Romanin nastop mu ni bil nevšečen. Dasi je neno zardevanje in prebledevanje pričalo očividno, kako mučen ji je ves prizor, je vendar z mirno trdnostjo vztrajala na svojem stališču.

Ni mu bilo znano, ali je zapustil Hinko Sever veliko imetje, niti ne, kakšna sredstva more dati Romana svoji mačehi na razpolago. Ves dojem hiše je bil bogat in fin. Manjkalo ni ničesar. O skoparenju ni bilo, kar je videl, niti sledu. Zadeva s šampancem ni govorila neizogibno zoper Romano, zakaj, ako ni razpolagala z neizčrpnimi sredstvi, je bilo pač umevno, da ne more plačevati tako visokih računov za vino.

Hišna je bila poklicala dami, ki sta se oprostil v naslanjač. Ves zamišljen je zrl na svoje salon, ki je ležal zraven obednice, ter se spustil v naslanjač. Vezamišljen je zrl na svoje roke, kakor ne bi mogel odtrgati oči od Kalutovega prstana. Čisto in sverlo se je lesketal kamen na zlatem obroču. Še vedno ni bil Viktor preizkusil njegove moči. Namenovala se je premagoval in ni gledal nanj v prisotnosti

drugih ljudi. Malo je manjkalo, da se ni bal tega prstana, ki se mu je zdel vendarle dokaj nenavaden, odkar se je bil tako tesno prilegel njegovemu vitkemu prstu.

Tedaj pa je stopila v sobo Beatrika ter sedla njemu nasproti.

»Tako zamišljen, Viktor?« je vprašala z laskavim glasom. Tisti hip pa je ustavil oko na kamenu in videl, da se je začel kaliti, kakor bi legel nanj pajčolan. Presenečenje mu ni dalo odtrgati pogleda.

»Morda sem mislil nate, Beatrika.« je odgovoril počasi, ne da bi se genil.

»Name? Res si mislil name?« je vprašala tiho ter se sklonila naprej, išoč negovih oči.

Toda on je strmel nepremično v kamen. Čigar jasna višnjeva barva se je miečila in kalila čedalje bolj.

»Da, Beatrika, mislil sem nate. Premišljal sem o tvojem pripovedovanju, kako si govorila z mojo sliko vsa ta leta in kaj si čutila pri tem. Leto za letom je stala slika na tvoji pisalni mizi, kaj ne?«

Beatrika je pomeknila svoj stol bliže, mu vtéknila roko pod pazduho in se prižela k njemu.

»Da, Viktor — leto za letom. Tvoje oči so gledale moje dejanje in nehanje, in vedno, se mi je zdelo, da izlivajo name skrivnostni čar.«

»Skrivnostni čar.« je ponovil Viktor raztreseno, strmeč na prstan, kakor bi imel pogled prikovan nanj. Kamen je postajal čedalje kalnejši. Viktor je komaj verjel svojim lastnim očem.

Domače novosti

* **Rojstni dan kraljeviča Tomislava**, pokrovitelja gasilstva, je bil predzadnji nedeljo. Po vsej državi so ga lepo proslavili zlasti gasilci. Tomislav šteje zdaj devet let.

* **Gasilski častni član**, Prostovoljni gasilski čet v Ptujski gori in pri Sv. Marjeti pri Moškanjcih sta imenovali gospoda Janka Žunkoviča, nadučitelja v pokoju in posestnika v Narapljah za svojega častnega člana. Blagemu dobrotniku, ustanovitelju in podporniku sta se pred kratkim na slovesen način podelili okusno izdelani diplom. Čestitamo.

* **Smrt zglede Vodnikarice**. V 71. letu starosti je preminila na Jesenicah ga. Ana Svetlinova, žena tvorniškega upokojenca. Pokojnica, ki je praznovala pred štirimi leti s soprogom zlato poroko, je bila narodna in napredna žena. V prav takem duhu sta z možem vzgojila svoje otroke. Posebno je pokojnica delovala za Vodnikovo družbo, katere vzorna poverjenica je bila več let. Bodi ugledni narodni ženi ohranjen časten spomin, njenemu soprogu, hčerki in trem sinovom pa naše iskreno sožalje!

* **Zavarovanje osebja, zaposlenega pri kmetijskih strojih**. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpošilja plačilne naloge za kmetijske stroje za l. 1934. Istočasno opozarja, da je treba poravnati zaostanke iz prejšnjih let. Splošno je znano, da se pri mlacvah, odnosno pri kmetijskih strojih pripete nesreče. Večkrat breme za zdravljenje in za izplačilo neugodne rente se z obveznim zavarovanjem prevlači na ustanovo delavskega zavarovanja, vendar obvezanci neradi plačujejo tiste malenkostne zneske. Nerazumevanje potrebe po takem zavarovanju gre v nekaterih primerih tako daleč, da se lastniki mlatnic in strojev pravdajo za malenkostni predpis nekaj dinarjev. Stroški takih pravnih presegajo običajno dvajset- do pedesetkratni predpis. Zelo pogosti so primeri, da lastniki ne prijavijo takih oseb zaradi nepoznanja predpisov. Opustitev prijave ima zelo hude posledice za lastnika.

* **Letos ne bo volitev**. »Jugoslovanski sever« v Novi Kaniži objavlja razgovor s kmetijskim ministrom Svetozarom Stankovićem o političnem položaju. Minister je med drugim dejal: »Vlada namerava v celoti izvesti svoj

program, ki ga je očrtala v svoji deklaraciji. Napovedani politični zakoni bodo že v najkrajšem času predloženi narodni skupščini. Na vprašanje, ali bodo že v kratkem razpisane nove volitve, je minister odgovoril, da je težko dati točno pojasnilo. Toliko pa da lahko izjavi, da iz tehničnih razlogov ni mogoče računati na razpis novih volitev v tem letu. O izvenparlamentarni opoziciji je rekel minister, da ne predstavlja več take kompaktne celote kakor pri skupščinskih volitvah 5. maja lani.

* **Krščanski socijalisti in Jugoslovanska radikalna zajednica**. V »Delavski pravici«, glasilu krščansko-socijalnega delavstva, je izšel članek, ki med drugim pravi: Jugoslovanska radikalna zajednica je politična stranka, je prostovoljna organizacija in noben državljani, tudi uradnik, ni siljen, da bi moral stopiti v to stranko. Vsakdo ima pravico stopiti tudi v kako drugo priznano politično organizacijo ali pa v nobeno. V JRZ sede poleg državljanov pravoslavne veroizpovedi tudi mohamedanci, poleg framazonov tudi katoličani. Zato ta stranka ni izrazito ali izključno katoliška stranka in je tedaj katoličanom dano na prostovoljo, v njo stopiti ali ne. Tudi katoličani ne greše proti svojemu verskemu prepričanju ali disciplini, če v to stranko ne stopijo ali če stopijo v kako drugo politično stranko. Noben sklep bivše Slovenske ljudske stranke ali njej priključenih organizacij ne obstoji, po katerem bi bivši pristaši SLS bili dolžni stopiti v JRZ, zato ne greši bivši pristaš SLS proti strankini disciplini, če ne stopi v JRZ ali če ne voli njenih kandidatov. JRZ ni ne izrazito socialna, ne izrazito delavska stranka. Po njenem dosedanjem delu bi jo človek sodil prej v obratnem smislu, zato delavec ne greši proti delavski disciplini, če v to stranko ne stopi. Ni tedaj razloga, zakaj bi slovenski katoliški delavci, ki so bili včasih pristaši SLS, morali stopiti v to stranko in morali voliti njene kandidate. Otroško preprosto je zato, kdor se razburja, če slovenski katoliški delavci ne derejo slepo v JRZ ali če v kateri občini postavijo lastne kandidate ali se odločijo za volitev kandidatov, ki niso JRZ.

* **Debelo milijardo dinarjev pokadimo v devetih mesecih**. Po podatkih naše monopolske uprave se je leta 1934 odkupilo od pridelovalcev tobaka v listju nad 5 milijonov kg, leta 1935 pa skoro dvakrat toliko, to je 11 milijon

nov kg. V tujino se je pa izvozilo leta 1934, samo 752.000 kg v vrednosti nad 25 milijonov Din, med tem ko se je leta 1935, izvozilo nad 5 milijonov kg v vrednosti 152 milijonov Din. Torej se je leta 1935, izvozilo petkrat toliko tobaka v listju v tujino kakor leta 1934. Prav tako se je opazil velik napredek tudi v izvozu tobačnih izdelkov v tujino. Tako je bilo leta 1934, izvoženih tobačnih predelav v vrednosti nad 5 milijonov Din, leta 1935, pa za blizu 10 milijonov Din. Glede prodaje tobačnih izdelkov v državi je zanimivo, da so se lani cene sicer znatno znižale, z denarnega stališča se je pa to pokazalo kot umestno, ker se je pokazala povečana poraba tobaka v času od 1. aprila do 31. decembra 1934. Dohodki od tobaka so znašali v tem času 1.032.754.000 Din, v istem času leta 1935, so pa znašali dohodki 1.058.131.000 Din.

* **Marsejska razprava se bo nadaljevala 5. februarja**. V zvezi s pripravami proti marsejskim atentatorjem poročajo pariški šanjanje obrambe obtožencev za primer, če bi listi, da so sodna oblastva preučila vprašanje obtoženci vztrajali na svojem stališču, da priznavajo zasvočega zagovornika le odstavljene odveta Desbousa. Da bi se zagotovila nemotena razprava, je sodišče za ta primer že vnaprej določilo sporazumno z odveta Desbousa tri zagovornike. Razprava se bo začela 5. februarja. Odstavljeni zagovornik Desbous je vložil pri sodišču zahtevo, naj se kljub temu, da je črtan iz seznama, pripusti kot zagovornik.

* **Borba za kruh**. Iz Litije pišejo: Predilničarji svoj obrat. Do nedavnega je obratovala le v dveh posadnih, zdaj pa obratuje zaradi povečanja naročil v treh posadnih po 8 ur. Med tem ko so v obeh dosedanjih dnevni posadnih zaposlene po večini ženske, mora predilnica v skladu s predpisi najeti za nočno delo le moške. Predilniško ravnanje je razglasilo, da sprejme 30 mladih moških na 14-dnevno poizkušnjo. Ogromen navaž je naizgovorneje pričal, koliko ljudi hrepeni po zaslužku. Črna množica se je zgrnila pred tvornico. Poleg mladeničev so prišli tudi družinski očetje. Od Ljubljane do Trbovelj in daleč s hribov so prišli. V sprejemni pisarni so zapisali le potrebno število prijavljenцев, po večini domačih brezposel-

DOMA

»Tvoj glas, je kakor nalašč,« ji je rekla. Ne bi se ti slabo godilo, če bi ostala pri meni. Precej bi lahko zaslužila.«

»Zelo sem vam hvaležna za ponudbo, — toda ostati ne morem,« je Perina tiho odvrnila.

Ko je starka videla, da kruh ni dovolj močna vaba, je začela drugače:

»Vidiš, potem ti tudi Palikarja ne bi bilo treba zapustiti.«

Zaradi slovesa s Palikarjem je bila Perina res žalostna, toda premagala se je in rekla:

»Saj sem vam že povedala, da moram iti k svoji msorodnikom.«

»Ali so ti sorodniki rešili življenje ali Palikar?«

»Mati mi je naročila, da jih moram poiskati in — saj veste — mater je treba ubogati.«

»Pa pojdi! Toda če ti bo kdaj žal, da me nisi poslušala, pripiši to sarna sebi.«

»Prepričani bodite, da vam bom zmeraj hvaležna,« je odvrnila Perina. »Čeprav bi rada ostala pri vas in Palikarju, me vendar kliče dolžnost drugam.«

Cajno je sicer jezilo, da ji je Perina odrekla, vendar pa je izpolnila svojo obljubo in pregovorila znanca v Creilu, da je dekle odpeljal s svojim vozom v Amiens. Tako je Perina lahko ves dan mirno ležala na slami in gledala kraje, ki so hiteli mimo nje. Koliko lepša se ji je zdela zdaj vsa okolica, ko ji ni bilo

več treba hoditi peš po prašnih cestah in premišljati, kaj bo jedla in kje bo ležala. V žepu je imela novce za pet frankov, ki ji ga je bila dala Cajna. Na postaji v Amiensu ga je izmenjala in dobila vozni listek do Maraucourta in še skoraj trije franki so ji ostali. Ob enajstih dopoldne se je pripeljala na svoj cilj. Postaja je bila zunaj mesta, na široki ravnini. Povsod okoli je bilo močvirno.

Perina je hitela po beli cesti.

Med potjo je dohitela mlado dekle, ki je nosilo veliko košaro. Košara je morala biti težka, kajti deklica jo je le s težavo vlekla.

Perina je stopila k njej. Zdal se je bila že navadila ljudi in prav nič nerodno ji ni bilo, ko jo je ogovorila:

»Saj drži ta pot v Maraucourt, ali ne?«

»Da,« je odvrnilo dekle. »Če se boš, da ne bi zgrešila, greš lahko z menoj. Tudi jaz sem namenjena tja.«

»Prav rada. In če želiš, ti lahko še pomagam nesti košaro.«

»To bi mi bilo prav ljubo. Zelo težka je.«

Dekle je obstalo sredi ceste, postavilo košaro na tla in Perino natančneje pogledalo.

»Ti pa nisi iz našega kraja,« ji je rekla.

»Ne,« je potrdila Perina. »Kaj pa ti?«

»Jaz sem domača.«

»Ali delaš v tovarni?«

»Seveda, kakor vsi ljudje pri nas. Pri klobčičih delam.«

»Kaj pa je to?«

»No, kaj res nisi še nikoli slišala o klobčičih. V tkalnicah jih imajo. Odkod pa si prišla?«

»Iz Pariza.«

»To je pa res čudno, da v Parizu o klobčičih prav nič ne vedo.«

»Ali vas dobro plačajo?«

»Pol franka dobimo na dan.«

»Kakšno pa je delo, lahko?«

»Prav naporno ni. Človek mora biti samo oprezen in hiter. Ali bi tudi ti rada tam delala?«

»Da, če bi me vzeli.«

»Seveda te bodo vzeli! Vsakogar vzamejo. Kako bi sicer mogli zbrati sedem tisoč delavcev, ki so stalno zaposleni v delavnicah? Samo jutraj ob šestih se moraš zgledati v uradu pri okencu. Toda zdaj sva že dovolj klepetali. Hitro moram iti domov.«

Prijela je košaro na enem kraju, Perina pa na drugem in šli sta počasi dalje.

Priložnost, da kaj izve, je bila res vabljiva. Perina jo je takoj izrabila. Ker pa se ni hotela izdati, je začela izpraševati dekle po ovinkih.

»Ali si iz Maraucourta doma?« ji je najprej rekla.

»Seveda, in moja mati tudi. Moj oče pa je bil od drugod.«

»Ali sta ti že oba umrla?«

»Da. Zdal stanujem pri svoji stari materi. Ona ima v Maraucourtu trgovino. Gospa Franca ji praviho.«

»Čakaj, to ime sem pa že slišala,« je rekla Perina kar tja v božji dan.

»Da, gotovo si ga že slišala, saj poznajo mojo staro mater po vsej okolici zaradi njene trgovine, še bolj pa zaradi tega, ker je bila do jilja tovarnarjevega sina gospoda Edmunda Paindavoina. Kadar potrebujejo

nih. Naval na prednico je razumljiv, ker so prejemki zadostni.

* **Celjska občina je kupila posestvo Kristin dvor** ob državni cesti v Medlogu (okrog 60 oralov), ki je last polkovnika Kvaternika, z živim in mrtvim inventarjem za 1.39 milijona dinarjev. Na posestvu se bo uredila mestna ubožnica. Za preureditve in delo za plačilo bo občina najela posojilo 650.000 Din, a dolg na posestvu v znesku 800.000 Din bo občina prevzela. Glavno poslopje omogoča takojšnjo vsehitev mestnih ubožcev.

* **Smrtna nesreča letalskega narednika Slovenca.** V splitsko bolnišnico so pripeljali 26 letnega letalskega narednika Ivana Lesjaka, ki se je hudo poškodoval, ko je s svojim motociklom zadel v neki voz. V Trogiru je imel zaročenko Kamilo Jadričev, s katero se je v bolnišnici poročil. Uro po poroki je umrl v naročju svoje soproge. Prepeljali so ga v Divulje in bo pokopan v Trogiru. Lesjak je po rodu Slovenec iz Slivnice pri Celju. Bodi mu blag spomin!

* **Velik požar v Bohovi.** Na posestvu Ignaca Reismanca, bivšega občinskega tajnika v Bohovi, je začelo goriti gospodarsko poslopje. Ogenj je ogrožal tudi hišo in poslopja bližnjih sosedov. Prvi so prihiteli na kraj požara domači gasilci iz Bohove, za njimi tudi mariborski gasilci, ki so prišli na kraj požara z dvema motorkama.

* **Požar na Dravskem polju.** Nedavno noč se je zasvetilo nebo nad Zgornjimi Jablanami pri Cirkovcah. V gospodarskem poslopiju posestnika Martina Zafošnika je nastal požar, ki se je z bliskovito naglico razširil na vso zgradbo. Gasilci iz Škol so prihiteli na kraj požara in se jim je posrečilo požar omejit in ogenj pogasiti.

* **Smrten padec po stopnicah.** Nedavno je padla 76letna vdova ga. Marija Dostafova v Laškem tako nesrečno doma po stopnicah, da ji je počila lobanjo. Gospo so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je izdihnila.

* **Smrten skok v Dravo.** V nedeljo ponoči je z državnega mostu v Mariboru skočil v Dravo krojaški pomočnik Emil Pevec.

* **Smrt v čestnem jarku.** Te dni je neki trgovski pomočnik našel v jarku poleg drevočreda od Stare Ščavnice do Globetke pri

Ljutomeru nekega kmečko občečenega moža, ki je ležal na trebuhu in z glavo v pitvi vodi. Potegnili so ga in ga našli na poti. Ugotovilo se je, da je ponesrečenec viničar posestnika Slaviča na Cvenu, ki ima vinograd v Pomlji, približno 60 let stari čevljar Miklavž Šnajdar. Bil je 45odstotni invalid. Živel je sam v Slavčevi viničariji. Smrt ga je dohitela na poti od gospodarja, od katerega je nesel v nahrbtniku nekaj moke in drugih živl. Na povratku je posej šel svojo hčer, ki služi v Noršindh. Ljudje, ki so ga bili srečali, so povedali, da je bil vinen.

* **Vpričo izvoljenke in potnikov pod vlak.** Na postaji Ponikvi se je pripetila strašna žaložra. Ko je privozil na postajo mariborski vlak, se je iz gruč ljudi na postaji odtrgal mlad človek ter se vrnil na tračnice pod kolesa lokomotive, ki so ga razkosala. Žrtev strašne dejanja je komaj 19-letni kmetijski delavec Karol Gorjanc, rojen na Češkoslovaškem, pristojen pa v Ponikvo. Samomor je izvršil vpričo svoje izvoljenke, s katero se je nekaj sprl.

* **Skok v vaški vodnjak.** Ana Kozjekova iz Podbrezja, občina Naklo, je v samomorilnem namenu skočila v vaški vodnjak in utonila. Pokojna Ana se je bila septembra vrnila iz umobolnice, kjer se je celo leto zdravila zaradi hude živčne bolezni. Ni pa popolnoma ozdravela in materi je vedno tožila, da njeni živci še niso v redu. Zato je tudi govorila, da si bo končala življenje. To je tudi storila nedavno pozno ponoči.

* **Žrtev narasle Save.** Te dni sta ob narasli Savi pod Savlami prali sestra Španove gospodinje iz Savelj in služkinja Frančiška Kopačeva doma iz Vodice. Bili sta že gotovi s pranjem le Frančiška Kopačeva je prala še zdnji kos perila. Pri tem se je preveč sklonila čez perivnik, izgubila ravnotežje in padla naravnost v deročo Savo. Valovi so nesrečno dekle takoj zagnili in se ni niti za trenotek več pokazala na površju. Vsaka pomoč je bila izključena.

* **Plaz zemlje je dvema rudarjema zlomil hrbtnico.** Nedavno se je v kisovškem rovu v Zagorju Antonu Prašnikarju vsula plast zemlje na hrbet in mu dvakrat zlomila krč. Istotam se je pred meseci ponesrečil njegov brat Jože. Antona so pripeljali iz ljubljanske bolnišnice nazaj domov. Siromak je

živ mlač. Niti gantti se ne more. Te dni pa so prinesli v bolnišnico bratovske skladišnice tretjo žrtev nesreč v kisovškem rovu. To je mladi, a že oženjeni rudar Tone Likar. Kakor Antonu Prašnikarju, se je tudi njemu vsula na hrbet plast zemlje. Siromak ima zlomljeno hrbtnico. Prvo pomoč mu je nudil rudniški zdravnik dr. Zarnik, ki je odredil, da so ponesrečenca prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Okoliščine hude nesreče še niso ugotovljene. Rudarji pa iščejo vzroke tudi v dejstvu, da je borba za skromni zaslužek vse rudarje prisilila k naglemu in seveča pri tem ne dovolj opreznemu delu. Boj kakor vseh nevarnosti svojega poklica se vsaki rudar pač boji slabe ocene, da ne bi bil odpuščen.

* **Hlev se je podrl.** Pred dnevi je zadela posestnika Rudolfa Štahrja pri Sv. Treh kraljih občutna nesreča. Udrl se je namreč strep v njegovem hlevu in mu ubil dve kravi. Posestnika je nesreča tako potrla, da je posestvo prodal g. Brudermanu iz Mariburga, sam pa si je izgovoril preužitek.

* **Utopljenec v Savinji.** Te dni so našli na levem bregu Savinje nad tremerskim mostom utopljenca. O utopljenca so bila takoj obveščena oblastva, ki so kmalu ugotovila, da gre za 20-letnega brezposelnega Kelnarja Antona iz Kasaz pri Petrovčah. Kelnar je pred približno tremi tedni skočil v Savinjo.

* **Plaz je zasul zidanico.** V občini Hrastrniku — Dolu je v mali zidanici stanovala družina upokojenca Klančarja. Ko je nedavno 80 letni oče Klančar umrl in so pri mrliču čuli domači in sosedje, se je zaradi deževja ponoči nenadno udrl s hriba plaz ter zasul vrata ter večji del zidanice. Mrliča so komaj skozi okno odnesli k sosedu. Siromašni družini je uničeno vse pohištvo.

* **Obup mladega dekleta.** V Trbovljah je skočila v Savo 18-letna Brglezova Zofija, hčerka rudarja iz Zabeje vasi. Nesrečno dekle je bolehalo za vodenico in je bila najbrže bolezen vzrok njenega obupnega dejanja. Pred mesecem dni je nesrečnica umrla mati in ko je predzadnjo nedeljo doma rekla, da gre k maši in tudi na grob matere, da tam prižge svečo, domačini na njej niso opazili posebne potrnosti. Zato je ubogega očeta, brate in sestre, ki jih je šele pred kratkim zadel tako hud udarec ko so izgubili na dražje, ženo in

ljudje kaj od gospoda Vulfrana, se vselej najprej obrnejo nanjo.

»Pa dosežejo vse, kar si žele?»

»Časih že, časih pa tudi ne. Gospod Vulfran ni zmeraj dobre volje!»

»Zakaj pa se ne obrnejo na gospoda Edmunda samega?»

»Gospoda Edmunda? On pa je odpotoval iz našega kraja, še preden sem prišla jaz na svet. Potem ga ni nihče več videl. Sprl se je z očetom, ko ga je poslal v Indijo, da bi tam nakupoval juto. Toda če se nič ne razumeš na tkalnice tudi ne boš vedela, kaj je juta.»

»Kakšna trava?»

»Nekakšna konoplja, ki rase v Indiji in jo potem v naših tovarnah tkejo in barvajo. Z juto si je napravil naš gospod Vulfran veliko premoženje. Veš, saj ni bil zmerom tako bogat. V začetku je moral sam prevažati sukanec po deželi, potem pa blago, ki so ga ljudje doma izdelovali na stavah. Zato sem ti vse povedala, ker tudi on tega ne prikriva.»

Perina ji je segla v besedo:

»Ali ne bi zdaj zamenjali ročajev?»

»Kakor hočeš... Kako pa ti je prav za prav ime?»

»Rozalija. In tebi?»

Perina ni hotela povedati svojega pravega imena. Povedala ji je tisto, ki ji je v tem trenutku prišlo na misel.

»Avrelija,« je rekla.

Ko sta spet nekaj časa molče šli dalje, se je Perina vrnila k prejšnjemu pogovoru.

»Prej si rekla, da se je gospod Edmund sprl z očetom in odpotoval!»

»Da, in ko je bil v Indiji, sta se še bolj sporekla, ker se je skrivaj poročil z nekim dekletom iz tiste dežele. Gospod Vulfran je namreč hotel, da bi vzel njegov sin neko gospodično iz naših krajev. Prav zaradi te gospodične in svojega sina je zgradil velik grad, ki je stal dosti milijonov. Vendar pa se gospod Edmund ni hotel ločiti od svoje žene, čeprav njegova poroka po naše ni bila veljavna. Takrat sta se oče in sin razšla. Danes nihče več ne ve, ali je gospod Edmund še živ ali pa je že umrl. Nekateri trdijo tako, drugi pa drugače. Zanesljivega pa nihče ne ve, saj že več let ni prišlo nobeno pismo iz Indije. Tako vsaj pravijo, kajti gospod Vulfran se o tem z nikomer ne pogovarja in njegova dva nečaka tudi ne.»

»Ali ima gospod Vulfran nečake?»

»Da. Gospod Teodor Painsavoine je sin njegovega brata, gospod Kazimir pa sin njegove sestre. Poklical ju je k sebi, da mu pomagata. Če se gospod Edmund ne bo več vrnil, bosta ta dva dobila vse premoženje z vsemi tovarnami.»

»To je pa zanimivo.»

»Rajši reci, da je žalostno.»

»Za gospoda Vulfrana?»

»Pa tudi za vso pokrajino, kajti če pride ta nečaka na krmilo, nihče ne ve, kako bodo še nadalje obratovala tovarne, ki dajejo vsej okolici kruha. Ljudje se o tem pogosto pogovarjajo. Zlasti v nedeljah, ko pomagam stari materi, slišim marsikaj take pogovore.»

»O nečakih?»

»Da, o nečakih, pa še marsikaj drugega.

Toda to te ne bo nič zanimalo.»

»Seveda ne,« je dejala Perina. In ker ni hotela pokazati, kako jo stvar v resnici zanima, je nekaj časa molčala. Upala je, da bo Rozlija, ki je bila videti zelo zgovorna, sama prva izpregovorila. To se je tudi zgodilo.

»Ali bodo prišli tudi tvoji starši v Maraucourt?» jo je vprašala.

»Nimam staršev,« je tiho odgovorila Perina.

»Potem se ti pa godi kakor meni. Toda jaz imam vsaj še staro mater, ki je zelo dobra in ki bi zame še več storila, če ne bi morala skrbeti tudi za mojega strica in te to... Torej si čisto sama na svetu, Avrelija?»

»Čisto sama.»

»In kar sama si prišla iz Pariza v Maraucourt?»

»Rekli so mi, da bom morda tu dobila delo. Namestu da bi dalje potovala v kraje, kjer stanujejo moji daljni sorodniki, sem si mislila, da bo bolje, če pogledam v Maraucourt za kruhom. Saj človek ne ve, kako ga bodo sprejeli sorodniki, ki jih niti ne poznam.»

»Res je. Dosti je dobrih, nekateri so pa tudi taki, da človeka kar odženejo.»

»Seveda.»

»Le lepo ostani tu. Delo boš dobila v to-
opz pny oioqos ofupuzpad ppočz of as nqazuz
varni. Sicer plača ni velika, — pol franka na dan, — toda nekaj je že in počasi prideš lahko na dva franka. Ali imaš kaj denarja s seboj?»

»Nekaj že,«

mater, tembolj potrla vest, da je Zofija skočila v Savo.

* **Smrtna nesreča v kamnolomu.** V Podhumu pri Laškem ima kamnolom „Skoberne Karel“. Ker lastnik kamnoloma dobavlja kamnje in gramoz za razne cestne proge, ima tudi delavce. Te dni so delavci delali v kamnolomu. Utrgala se je težka skala in padla na 41 letnega delavca Bezgovška Franca iz Podvine občina Marija Gradec pri Laškem, in ga ubila. Pokojnik je bil edina pomoč zelo siromašne Bezgovškove družine.

ad Prekmurje

* **Smrtna nesreča** je doletela 28-letno Marijo Margolovo pri Čmureku. Padla je po bregu navzdol in priletela na drevesni stor, ki se ji je zarij v telo, da je za posledicami poškodb umrla.

* **Beda žene obupance v vodo.** V času okrog božiča je bilo izvršenih in poizkušenih na obrežju Gruberjevega prekopa v Ljubljani večje število samomorov. Vrsto žalostnih begov iz življenja je otvoril neznan moški, ki se je 12. decembra blizu Karlovškega mostu zagnal z brega v kanal. Za njim je na obrežju ostal samo siromašen klobuk, ki se ga je držalo še nekaj drobcev slame, kar je pričalo, da je siromak prebil poslednjo noč na kakšnem skednju. Kmalu po tistem se je oglasil na policiji neki trgovec in pripovedoval, da mu je na lepem pobegnil hlapec, s katerim sta bila prišla malo navzkriž. Hlapec mu je premog in drva razvažal po mestu, pa je nekaj vreč premoga prodal na lastno pest in izkupiček zapil. Gospodar je zahteval, da mu škodo brez odlašanja povrne, sicer ga odpusti. Hlapca, čigar dohodki v restnici niso dopuščali, da bi mogel kakšnih pet kovačev vrniti kar tako, je ta reč tako potrla, da je na lepem pobegnil in se nekaj dni ves obupan potikal okrog, dokler ni počkal odrešenja v valovih. Pet tednov po tistem, ko je skočil v kanal, je ljubljanska policija prejela obvestilo, da leži na špiči v Mostah moško truplo že precej razpadlo. Komisija je na utoplencu našla samo še hlače in škornje, vse drugo mu je bila voda izjedla z života. V pokojnem je spoznal omenjeni trgovec svojega bivšega hlapca 28-letnega Lojzeta Bošteta iz Spitališča v kamniškem okraju.

* **Borba na življenje in smrt.** V tako zvanem Pupaperjevem jarku pri Prevaljah je ne-

ki 34-letni delavec v nočni uri napadel 40 letno posestnico z Breznega vrha jo zavlekel v bližnji gozd, ji z robcem zamašil usta in ji hotel napraviti silo. Napadenka pa se ga je znala ubraniti, kar je napadalca tako razdrazilo, da je začel tolči po njej s pestmi. Naposled se je zaradi bližajočih se ljudi preplašil in zbežal.

* **Predilniški mojster Janežič iz Litije žrtve zločina.** Iz Save pri Krškem so potegnili utopljenca, v katerem so spoznali pogrešanega predilniškega mojstra Janeza Janežiča iz Litije. Razni znaki, zlasti udrtine na lobanji, kažejo, da je bil pokojnik umorjen, izropan in vržen v vodo. Pri njem tudi niso našli njegove denarnice in ne ure, ki ju je imel seboj usodnega dne, ko je izginil. Litjski orožniki so se z vso vneto ločili preiskave.

* **Obsodba ubijalca.** Na pet let in tri mesece robije je bil obsojen pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča posestnikov sin Josip Šmigoc iz ptujske okolice, ker je bil do smrti zabodel Jakoba Arnuša.

* **Vlom v limbuško župnišče.** Drzni tatovi so se splazili skozi okna v župnišče v Limbušu. Pri tem pa so povzročali ropot, ki je prebudil domače, da so preplašeni začeli vpiti. Tatovi so se vpitja prestrašili in jo ucvrtili v noč.

* **Spoznali so ga.** Nedavno je bil zasačen pri v trafiko ob parku v Mariboru neki mlajši moški, ki se je policiji predstavil za brezposelnega mehanika Ivana Velkerja. Zda pa se je policiji posrečilo dognati njegovo pravo ime. Po tirafici, ki jo je poslala celovška policija, so spoznali v vlomilcu 26letnega Jurija Vrana, ki je zasledovan zaradi raznih vlovov v trafiko ob parku v Mariboru neki vlovov in tatvin.

* **Komunističen agitator je ustrelil stražnika.** V čin. Na bansko upravo je prišlo od Poslanstvo brezposelnih in izročilo spomenico, nato pa mirno odšlo. Na Preradovičevem trgu pa se je tedaj pojavila druga skupina kakšnih 20 ljudi in so se nekateri izmed njih izpozabili do komunističnih vzklikov. Stražnik Fran Rataje jih je pozval, naj se razidejo, tedaj pa je neki mladenič potegnil revolver in ustrelil stražnika v hrbet. Smrtno zadet se je stražnik Rataje zgrudil na tla. Izgredniki so se nato razbežali. Prav tako je pobegnil morilec, in sicer proti Masarykovi ulici, kjer ga je ustavil stražnik Peter Bobič, ki pa se ni vedel, kaj se je zgodilo na Preradovičevem trgu. Ne-

znanec je zdaj spet potegnil revolver, ustrelil je Bobiča in pobegnil. Oba ranjena stražnika so prepeljali v bolnišnico, kjer je Rataje kmalu izdihnil, med tem ko Bobičeva rana k sreči ni smrtno nevarna. Oblastva so takoj šla na delo, da izsledijo zločinca. Aretirala so kot močno osumljenega nekoga Gjura Halabarca in več njegovih tovarišev. Halabarc je po treh dneh trdovratnega tajeja naposled priznal, da je umoril Ratajca in ranil Bobiča. Priznal je, ker so ga njegovi tovariši pri zaslišavanju tako obremenili, da ni mogel več tajiti.

* **Uničevanje ptic na Korčuli.** Prav tako kakor v Italiji se je tudi na otoku Korčuli razpaslo divjaško uničevanje ptic pevk in selivk. Pobite ptice služijo ljudem za hrano. V mestu Korčuli prodajajo ptice na trgu, dobijo se pa tudi v gostilnah. Kose prodajajo po 1 Din. Vsako leto uničijo na tisoče ptic. Razne organizacije so se že obrnile na oblastva, da bi prepovedala uničevanje ptic.

* **Za pet let so ji kazni znižali.** Lani je bila obsojena delavka Zofija Lilekova s Sladkega vrha, pred mariborskim malim senatom na 6 let in tri mesece robije, ker je skočila v Muro s svojo malo hčerko, potem pa je splavala na breg, med tem ko je otrok utonil. Stol sedmorice je uvaževal pritožbo obsojene ter ji znižal kazni na eno leto in dva meseca strogega zapora.

* **Zagonetna smrt kmečkega mladeniča.** Orožniška postaja na Igu je obvestila državno tožilstvo v Ljubljani o smrti 28 letnega posestnikovega sina Petra Smoleta v Brestu, občina Tomišelj. Domači so ga pogrešali že od pretekle srede, ko je Peter krenil v krmiske gozdove nabirat omelje, a se ni več vrnil. V četrtek so ga domači in sosedje iskali po vseh gozdovih v strahu, da se ni Petru zgodilo kaj zlega. Šele v petek so ga našli mrtvega. Bivši župan g. Modic iz Bresta pa je naprosil izanske orožnike, da naj truplo v njih navzočnosti pregleda zdravnik g. dr. M. Bitenc. To se je tudi zgodilo, in zdravnik je ugotovil, da je bil Peter ustreljen s lovsko puško. Na prsih mu je zevala globoka rana. Zdravnik je našel tudi poškodbe na dveh mestih na rokah. Orožniki so takoj uvedli poizvedbe.

* **Ponarejenca so se hoteli znebiti.** Razpečevalka ponarejenih kovancev Tašnerjeva Marija iz Grajenščaka pri Vurbergu, ki je

»No, potem si pa lahko najameš stanovanje pri moji stari materi. Na teden ti bo računala samo en frank in štirideset centimov.«

»Toliko bom že zmogla.«

»Veš, svoje sobe ne boš imela. Pet drugih bo stanovalo s teboj. Imela boš pa svojo posteljo in tega nima vsakdo.«

»Prav vesela bom, če mi bo všeč.«

»Sicer pa ne stanujejo pri moji stari materi same delavke. V novi hiši imamo tudi lepe sobe za gospode, ki imajo službo v tovarni. Tu stanujejo gospod Fabri, strojni inženier, gospod Vendit, ki kopiruje angleško in gospod knjigovodja. Ševeda, gospod da Vendita ne boš dosti razumela, ker govori najrajši angleško.«

»O, kako da ga ne bi razumela? Angleško znam prav dobro.«

»Kako? Angleško znaš?«

»Moja mati je bila Angležinja.«

»Tako? To je na lepo. No, gospod Vendit bo zelo vesel, da se bo lahko s teboj pogovarjal.«

DVANAJSTO POGLAVJE

PRIHOD V MARAUCOURT

Med dvema vrstama visokih dreves ob cesti je zagledala Perina že ob vzhodu griča zvonik, malo dalje pa tovarniške dimnike.

»Zdaj bova kmalu v Maraucourt,« je dejala Rozalija. »Najprej bova šli mimo gradu gospoda Vulfrana, potem pa mimo tovarni. Hiše se skrivajo za njimi. Videli jih bova šele takrat, ko bova že čisto blizu.«

In res, ko sta prišli malo dalje, sta zagledali med visokimi topoli veliko poslopje iz belega kamna. Povsod okoli je bil obširen park in bele steze so tekale na vse strani. Poslopje je bilo kakor novo in se je lesketalo v solncu.

Perina je od presenečenja nad to lepoto kar obstala. Rozalija pa je hotela iti dalje, toda košara jo je vlekla nazaj in tudi ona je morala počakati.

»Kaj, grad ti je všeč!« je dejala Rozalija. »Čudovito lep je!«

»In pomisli,« je nadaljevala Rozalija, »gospod Vulfran prebiva v njem čisto sam. Le nekaj ljudi, ki mu strežejo, ima okoli sebe. Nekateri stanujejo v hiši, ki je zadaj za graščino. Tam je tudi poslopje s stroji za razsvetljevanje gradu ter cvetličnjaki. O, kako je v gradu lepo! Vse se sveti, kakor bi bilo samo zlato. Pravijo, da bi tudi oba nečaka rada prebivala v graščini, toda gospod Vulfran ju noče imeti pri sebi. Rajši je čisto sam. Zdaj stanuje eden izmed njiju v starem poslopju, kjer je imel gospod Vulfran prvo tovarno, drugi pa v hiši blizu pisarne. To pa ju ševeda prav nič ne moti, da ne bi časih prišla prepozno v urad, medtem, ko je njun stric, ki je vendar gospodar vsega in že skoraj sedemdeset let star, zmeraj ob svoji uri v uradu, poleti in pozimi, ob lepem in slabem vremenu. Samo v nedeljo ne pride nikoli. Ob nedeljah ne delamo, zato se tudi danes nikjer ne kadi iz dimnikov.«

Malo nato sta že šli mimo tovarni. Perina je videla pred sabo kopico hiš, starih in novih. Nekateri so imele strehe iz opeke, dru-

ge pa škrljaste. Vse so bile zelo prostorne, naravnost ogromne.

Potem sta prišli do prvih raztresenih vaških hiš. Povsod sta zagledali široka dvorišča, zasajena z drevjem. Kmalu je videla Perina vso vas pred seboj, tisto vas, o kateri je že dostikrat slišala govoriti, ko je še njen oče živel.

Najbolj se je čudila temu, da je videla toliko ljudi. Moški, ženske in otroci v nedeljskih oblekah so se zbirali pred hišami ali pa so se gnetli po gostilnah, ki so imele na cesti odprta okna. Niti v velikem mestu ne bi skoraj moglo biti takšnega vrveža. Ljudje so popivali, peli in se pripravili. »Ali imate toliko pijancev tu?« je vprašala Perina.

»Še dosti huje je tisti dan, ko dobe plačo. Takrat bi jih morala videti!«

Najbolj značilno pri vseh hišah je bilo to, da so bile stare in slabo grajene. Največ je bilo lesenih. Le nekaj je bilo lenih, novih. Po večini so bile namenjene delavcem, ki so jih vzeli v najem in se ševeda niso utegnili dosti brigati zanje.

»Tu sva zdaj,« je dejala Rozalija in pokazala na poslopje, ki je stalo ob cesti za živo mejo. »Na koncu dvorišča in zadaj so stanovanja za delavke. Spredaj je trgovina, v prvem nadstropju pa so sobe za gospode.«

Skozi lesena vrata v ograji sta prišli na ozko dvorišče. Na sredi je bila s kamni tlakovana pot do hiše. Komaj sta stopili na dvorišče, že se je pokazala na pragu mlada ženska in jezno zaklicala:

»Obrni se vendar, lenoba! Kie si se tako dolgo potikala?« (Dalje)

zdej v preiskovalnem zaporu v Mariboru, se je bila decembra zglasila tudi pri gostilničarju P. v Mestnem vrhu in kupila za 5 Din klobase, kar je plačala s ponarejenim 20-dinar-skim kovancem. Gostilničar je šele pozneje dognal, da je kovanec ponarejen, pa se ga je hotel na lep način znebiti. Poslal je neko dekle v drugo gostilno po 100 »Drave«. Drugi gostilničar pa je ponarejen denar spoznal in ni hotel dati zanj cigaret. Zato je P. poslal punčko v mesto, kjer si ji je res posrečilo v neki trafiki kupiti zanj cigarete. Orožniki v Ptuj se zdaj temu prišli na sled in ovačili gostilničarja sodišču.

* **Oba obsojena.** Mali senat v Mariboru je razpravljal o zanimivem primeru, ki je privedel na zatožno klop 23-letnega posestnikovega sina Roka Novaka in 25-letnega Tita Klajnška iz okolice Dežna. Oba sta se februarja lani na neki gostiji sporekla in je Klajnšek odnesel iz tepeža nevarne poškodbe in je le naključje, da je okreval. Ker sta bila dolgo let prijatelja, se je jeseni napotil Klajnšek k Novaku, da bi se z njim baje pobotal, in je poklčkal Novaka iz hiše. Ko se je pojavil Novak na pragu, je Klajnšek zamahnil z nožem proti njemu ter ga zabodel v prsi. Zdaj sta se pred razpravo pobotala, češ da tak nista nikdar imela drug proti drugemu ničesar. Toda njuno pobotanje jima ni pomagalo ter je senat obsodil Novaka na leto strogega zaporu. Klajnška pa na leto robije in izgubo častnih državljskih pravic za dve leti.

* **Izropana trgovina.** Iz Selške doline poročajo o drznem vlovu v trgovino Adolfa Jelenca na Bukovščici, ki jo ima v najemu lastnikova mati. Potepini so že čez dan oprezovali okrog hiše, da jim je šlo potem delo sredi noči laže od rok. Pobrli so vso tkanino, več parov čevljev, več dežnikov in izpraznili več predalov, ki so bili založeni s specerijskim blagom. Osobito so se založili s sladkorjem in kavo. Denarja po so steknili samo 100 Din. Orožniki iz Železnikov so vlovilcem že na sledi.

Iz popotnikove torbe Trije so se hoteli ustreliti, a se je le eden

Novo mesto, januarja.

Iz Sopot pri Sošicah so nedavno prišli v šentjernejsko dolino trije fantje: Karlovič Miha, Nikola Kekić in Smičiklas Peter. Ko so prispeli do Orehovice, pa se je Kekić zdajci posloval od tovarišev, se obrnil in nadaljeval pot nazaj v Gorjance. Karlovič in Smičiklas sta jo sama ubrala naprej proti St. Jerneju in stopila v gostilno Antona Šebela. Naročila sta pol litra vina in pojedla nekaj kruha.

Gostilničar se ni spustil z njima v podoben razgovor, pač pa ju je iz navade vprašal, odkod in kam. Odgovorila sta mu, da sta si prišla iskat nevesti, ker sta čula, da so Dolenjke marijve in čedne. Iz gostilne sta se napotila na župnijsko pokopališče, kjer sta ogledovala nagrobne spomenike. Zatem sta spet vzela smer proti Orehoviči.

Malo pozneje se je peljal tam mimo s kolesom dimnikarski pomočnik Milan Polovič iz Kostanjevice in videl na cesti Karloviča, omahujočega in po vsem obrazu krvavega. Polovič je ranjencu nudil pomoč in ga odvedel k posestniku Antonu Kosu na Vrhu. Tam je ranjeni fant dejal, da je padel. Posestnik je poslal po orožnike v St. Jernej, ki pa niso mogli ničesar jasnega izvedeti od zagonetnega ranjenca. Mladeniča so potem prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji, kjer je umrl. Malo pred svojo smrtjo je še izjavil, da je bil napaden.

Pri raztelesenju trupa se je ugotovilo, da je Karlovič dobil strel v glavo. Kdo ga

je ustrelil, še ni bilo pojasnjeno. Na Karlovičev pogreb na šmihelsko pokopališče je dopel iz Subotice tudi njegov brat. Ta je izjavil, da so se imenovani trije mladeniči napotili v St. Jernej z namenom, da izvrše samomor. Prvi se je skesal Kekić, drugi pa Smičiklas, medtem ko se je Karlovič res ustrelil.

V Sopotu so se napotili orožniki iz Sošic in oba Karlovičeva spremljevalca zaradi hudih obdolžitev prišli in dali zapreti. Pravi vzrok za nameravani samomor je bil tale: Karlovič je poizkusil izvršiti v domačem kraju roparski umor. Pri tem sta mu menda pomagala njegova dva tovariša. Oblastva so jih razkrinkala in nepriljudi so vedeli, da jih čaka velika kazen. Zato so se odločili, da pojdejo skupno v smrt. Točko podjeten pa je bil samo Karlovič, da si je poiskal nesto smrt.

PREKMURSKI GLASNIK

Gasilstvo v Prekmurju je zelo lepo razvito. Samo na področju murskosoboške gasilske župe je včlanjenih 99 čet z 2317 rednimi člani. Ta župa je po številu čet in članov najmočnejša v naši državi. Skupno z lendavsko župo je v Prekmurju 139 čet s 3218 člani. Nekateri čete obstajajo že nad 50 let (tako gasilski četi v Murski Soboti in Lendavi). Naši gasilci pridno delujejo tudi na prosvetnem področju.

Žrtev pretepa. V Rakičanu je prišlo do strahovitega pokola, katerega žrtev je postal delavec Mihael Horvat, ki je obležal v mlaki krvi s smrtno nevarnimi poškodbami in devetimi zabodi v hrbet, vrat, rame in roko.

Čuden spovednik. V Prekmurju v Dugo-veških goricah je neki možki pred meseci v preoblečen izpovedal neko bolno starko. Zaradi tega se je moral zagovarjati pred lendavskim sodiščem, ki ga je pa oprostil.

NAŠI NA TUJEM Društveno življenje naših rojakov v Erkenschwicu

Erkenschwick (Nemčija), januarja.

V decembru smo imeli razne proslave, tako praznik uedinjenja, rojstni dan blagopokojnega kralja Uedinitelja in božičnico. Narodni praznik je obhajalo, kakor smo poročali, Jugoslovensko delavsko in podporno društvo skupno z Jugoslovenskim narodnim ženskim društvom. Na rojstni dan kralja Aleksandra I. smo imeli v cerkvi Kristusa kralja v Klein-Erkenschwicu spominsko sv. mašo s slovenskim petjem. Po končani službi božji smo se zbrali Slovenci v Vatterothovi dvorani in bilo nam je postreženo s kavo. Nastopili so z nagovori g. Anton Kocjan in drugi. Mešani pevski zbor, ki mu je vodja g. Alojz Jezernik, nam je zapel nekaj narodnih pesmi in bil deležen navdušenega odobravanja. Na sv. dan smo pri maši doživeli ganljivo presenečenje: s kora so zadoneli pesmi v slovenščini »Sveti ta noč, blažena noč« in druge. Bilo nam je kakor v domači cerkvi tam daleč v naši lepi domovini.

Na Silvestrovo smo praznovali naš društveni praznik v Hundrupovi dvorani. Že udomačila se je navada, da ob koncu vsakega leta priredimo božičnico z obdarovanjem dece. Predsednik društva g. Ivan Peterlin je otvoril božičnico z lepim nagovorom. Nato je zapel pevski odsek pod vodstvom pevovodje g. Alojza Jezernika narodno himno. Ko so zagorele svečke na krasnem božičnem drevescu, so nastopili naši mali deklamatorji in so nam v lepih slovenskih in nemških stihih predvajali narodne, božične in novoletne pesmi. Posebno je

nas odrasle ganilo, ki smo slišali iz otroških nas odrasle ganilo, ko smo slišali iz otroških je zapel mešani pevski zbor »Sveti ta noč«. Nato je sledila skupna pesem »Ihr Kinderlein, kommet«. Med petjem so stopili otroci pred božično drevesce. 36 pridnih slovenskih otrok je prejelo božične darove. Pevski zbor nam je nato odlično zapel vrsto narodnih pesmi. Pevski zbor, godba in ples so izpolnili nadaljnji čas. Zabavali smo se še s srečolovom. Pohvaliti moramo zlasti brusa in njegovega pomagača, gg. Franceta Tomažiča in Boltežarja Peterlina, ki smo se jima res iz srca nasmejali. Najlepša hvala delujočemu članstvu za trud, ostalim pa za obilen obisk. Posebna hvala gre pevovodji g. Jezerniku. Naposled se moramo zahvaliti voditeljem društva, ki nam poskrbijo za tako lepe prireditve. Vse je bilo dobro pripravljeno, zato tudi uspeh ni izostal. Zelo upravičene so bile besede našega predsednika v pozdravnem govoru: »Najlepši praznik za nas je, če vidimo toliko slovenskih družin z otroki skupaj.«

Pogrešali smo v naši sredini naše gg. zastopnike, ki smo jih pismeno povabili, zlasti našega zveznega voditelja g. Bolho. Bili so, žal, zaradi prezaposlitve zadržani. Po telefonu smo prejeli pozdrave in novoletna voščila g. Bolhe Omenimo še, da smo imeli dvorano okrašeno s slikami mladega kralja, kralja Uedinitelja, kraljice Marije in kancelarja Hitlerja.

Dne 12. t. m. smo imeli občni zbor našega društva. Predsednik je podal obširno poročilo o delovanju v preteklem letu in izrekel hvalo članstvu, zlasti odboru, za nesebično delovanje. Novi odbor sestavljajo I. predsednik Ivan Peterlin, II. predsednik Boltežar Peterlin, I. tajnik Jožef Zokalj, II. tajnik Mihael Lokar (mladi), I. blagajnik Mihael Lokar (stari), II. blagajnik Jožef Penc, I. revizor Jožef Hlačer, II. revizor Jakob Hlačer, prisednika Alojz Blažič in Franc Peterlin. Dalje je bila izvoljena v širši odbor, in sicer za kulturne zadeve, ga, Jožefina Tomažičeva. Razveseljivo je dejstvo, da bomo imeli v bodoče še bolj zanimive pevske vaje, ker je g. Anton Savšek na zborovanju izjavil, da je pripravljen, podučevati v slovenščini naše v Nemčiji rojene člane pevskega odseka. Naše društvo je delavno in bo tudi v naprej tako vneto delovalo.

Iz Hamborna — Obermarxloha (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovensko narodno podporno društvo je imelo 11. t. m. v gostilni gosp. Gieskeja obdarovanje otročičev. Obdarovanih je bilo 24 otrok. Pevski odsek nam je zapel nekaj lepih pesmi. Zahvaljujemo se prav pri srčno dobrotnikom, zlasti zveznemu predsedniku g. Pavlu Bolhi, ki se je zelo potrudil, da smo imeli lepo obdarovanje.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

odpremlj denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu Vsi vse bančne posle najkulturnejše Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris, Holandija: št. 1458-66. Ned. Dronst; Luksemburg: št. 5967. Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

DAR

A: »Za božič sem dobil od žene za darilo jubilejni vžigalnik.«

B: »Zakaj jubilejni?« Petindvajsetkrat moram namreč pritisniti, da se vžge!

ZIVA KRTAČA.

Mihec iz Ljubljane je prvič v življenju videl ježa. Ves razburjen je pritekel k mamici in ji povedal: »Mamica, mamica, tamle pa leti krtiča za ribanjes.«

Peš po Franciji pred 40 leti

Lani smo priobčili nekaj prav zanimivih spominov s potovanja po Italiji našega znanega kmetijskega strokovnjaka, kmetijskega svetnika g. Franceta Goričana. Letos nas pa povede peš po Franciji, kjer je pisec tedaj študiral na kmetijski šoli v Montpellierju.

Po drugem šolskem letu sem moral na orožne vaje v Kornneuburg. V San Michele na Tirolskem sem se vračal tedaj preko Trsta, da vidim nove kraje. Ladja je odhajala v Benetke o polnoči. Do njenega odhoda sem imel še dovolj časa, pa sem krenil v neko »osterio«. V večji družbi, ki je govorila nemško, opazim znan obraz in spoznam narednika Franca S., rojaka iz iste vasi. Naglo stopim k mizi, mu ponudim roko v pozdrav:

»Na, kdo bi si mislil, da najdem tebe tukaj. Tako sem vesel, da ti ne morem povedati.« Prav gotovo mi je ves obraz žarel od veselja. Ogovorjeni vstane, me premeri od nog do glave in reče:

»Ich habe nicht die Ehre sie zu kennen.« Jaz mu nisem ostal dolžan, temveč sem mu zalučal v brk:

»Me pa v uho piši!« Rekel sem mu seveda malo drugače, kakor pač že pravi naš narod. S tem Francetom sva namreč hodila skupaj v ljudsko šolo, da celo v eni klopi sva sedela.

Pozneje sem večkrat premišljeval, zakaj me je ta France zatajil. Mar so bili tisti pri mizi sami slovenožrci, ali pa se je bal, da bi ga prosil za kakšno uslugo. Sramovati se me menda ni bilo treba, saj sem bil stanu primerno obločen. Beda in malo stradanja me pač nista mogla tako spremeniti, da bi

me stari znanci več ne spoznali. Pozneje, zlasti pa med vojno je pač marsikdo videl, spoznal in morda na lastni koži občutil temu Francetu podobne »habedierovce«.

Preko Verone in Ale sem se vrnil v San Michele. Z julijem smo zaključili šolsko leto in sem se od profesorjev pri odhodu lepo poslovil. Portele mi je dal svojo sliko v spomin. Samek se je celo češko poslovil. Od direktorja Macha sem dobil priporočilno pismo za lastnika takrat največje svetovne trsnice v Montpellierju.

Lepo število učiteljev in profesorjev sem imel v svojem življenju. Večino sem imel rad, nekatere sem celo tako spoštoval, da sem si večkrat mislil: »Oh, ko bi mene kdo kedaj v življenju imel tako rad in me tako spoštoval!« Tako sem bil od narave poln spoštovanja, da sem rabil kar 40 let, da sem to spoštovanje skoraj popolnoma izgubil. Večina ljudi, sodim, pa ne more spoštovanja izgubiti, ker ga pač nikoli ni imela.

Po končani kmetijski šoli sem se odločil, da si poiščem službo pri obnovi vinogradov, uničenih po trdni uši. Ta strahoten škodljivec se je pojavil v Franciji 20 let prej kakor drugje v Evropi. Zato sem sklepal, da imajo tam že dobre izkušnje in sem trdno upal, da bom že nekje zlezal v kakšno trsnico, da se tam izučim in izvežbam.

Koncem julija sem dobil v Milanu vizum za potovanje v Francijo pri francoskem konzulu. Iz Milana sem se odpeljal v Turin, kjer sem menjal 100 avstrijskih goldinarjev in sem dobil 20 zlatov po 10 frankov. V avstrijski poštni hranilnici sem imel še 100 gold. Vse moje premoženje je znašalo torej 200 gold. Turin je napravil name utis, kakor da bi bil stavbenik narisal načrt za celo mesto, potem bi ga pa naenkrat postavil. Vse ulice so bile ravne in so se sekale pravokotno. (Dalje prihodnjič)

zelenjavo pa obloži okoli mesa: po mesu polij eno zajemalko juhe, potresj z naribanim hrenom in daj na mizo. Precejeno juho pa drugi dan porabi za umetno juho.

Krompirjev narastek za štiri osebe. Šest krompirjev speci v pečici. Pečene olupj in prečlači skozi sito: h krompirju primešaj pet dek sirovega masla, pet dek naribanega sira, tri rumenjake, osminko litra kisle smetane, malo soli in malo popra. Ko si vse skupaj dobro zmešala, primešaj še sneg treh beljakov in žličko moke. Kozo ali nasproti ognju varno skledo dobro pomaži s sirovim maslom, potresi z drobtinami, deni noter testo, razravnaj in peci v zmerno vroči pečici eno uro. Daš z zelenjarno prikuho ali pa z jabolčnim kompotom na mizo.

Praktični nasvet

Naočniki se pozimi prav radi potijo. Da temu odpomoremo, je treba stekla dobro očistiti, potem namazati z glicerinom in ju nato tako dolgo brisati, da so spet čista.

Zaklad v Hudi luknji

Pripovedka

Med Velenjem in Mislinjem pri Slovenjgradcu je visoko apneničasto gorovje, med katerim drži od Pake pri Velenju do Gornjega Dolca ozka soteska, po kateri se vije potok Paka in nad njo železniška proga Dravograd-Celje. Tam, kjer je železniški predor Huda luknja, se vidi s ceste ogromna votlina, ki drži daleč pod skalnati hrib Tisovec. Ta votlina se danes imenuje Huda luknja, poprej pa se je imenovala Votlina nadvojvode Ivana in ima svojo znamenito zgodovino. Okoličani so imeli zmerom velik strah pred njo in ni se našel zlepa človek, ki bi bil šel sam zvečer ali ponoči po zloglasni soteski Hude luknje in mimo votline.

V prejšnjih časih, ko še ni bilo ceste in železnice med Gornjim Dolcem in Velenjem, je bival, kakor pravi pripovedka, v votlini roparski poglavar Črna smrt s svojo številno tolpo. Njegovega pravega imena ni nihče vedel; niti njegovi najvestejši pajdaši niso vedeli, odkod je prišel. Črna smrt so ga imenovali zato, ker je imel na dlani desnice vzgano črno mrtvaško glavo. Pri sebi je imel sinaka pa mu ni bil prav nič podoben. Petnaistletni Henrik je imel nežen ženski obraz in lepe črne lase in oči. V njegovem srcu je bila sama dobrotà. Neizmerno se mu je gnusilo početje očeta in drugih roparjev in zmerom si je želel, da bi jim pobegnil. Oče, ki je slutil sinove misli in želje, je dal Henrika ostro zastražiti, kadar je šel s pajdaši na tolovaške pohode. Brezsrčni oče je na vse načine mučil svojega sina, hoteč ga prisiliti, da bi se udeleževal grozodestev, ki jih je uprizarjal s svojimi pajdaši. Henrik pa je ostal trden in je mirno prenašal očetove grozovitosti, upajoč, da se mu bo enkrat ponudila prilika, da bo lahko pobegnil med poštene ljudi.

Daleč notri v votlini je imela roparska tolpa taborišče z velikimi zalogami živin in pijače. Na velikem okroglem prostoru so imeli napravljeno veliko ognjišče, na katerem so kuhali in pekli ukradene prašiče in druga naropana živila. Bolj zadaj je bil manjši prostor s sodi dobrega vina, ki so ga naropali po konjiškem okraju. Sam poglavar Črna smrt je stanoval s sinom še dalje zadaj za taboriščem v manjši votlini. Tu je imel spravljeno veliko bogastvo v obliki zlatih monštranc, kelihov, srebrnih svečnikov in drugih dragocenih predmetov, ki jih je naropal po cerkvah in gradovih. V kotanji v zadnjem delu votline je stala močna železna skrinja, do polovice napolnjena z zlatimi in srebrnimi denarjem. Nekoč je izropal Črna smrt tudi neki muzej, iz katerega je pobral mnogo starinskih dragocenosti, med njimi nekaj bronastega denarja in drugih reči še iz drugega stoletja po Kristusovem rojstvu.

ŽENSKI VESTNIK

Nega nog in rok

Komur se noge pote, naj si dvakrat na dan noge umiva v slani vodi. Dobro obrisanje noge naj nadrgne s tri odstotnim formalinovim spirirom ali pa s formalinovim smukcem. Vsak dan naj obuje sveže nogavice in v čevlje dene iz lepenke izrezan podplat, ki ga naj po dvakrat na teden obnovi. Na ta način se čevlji ne bodo navzeli potu in tudi ne smrdeli. Če moreš, pa tudi menjaj čevlje, da se dobro prezračijo in posuše.

Če imaš na nogah trdo kožo, si napravi vsak večer toplo kopel za noge. Vodi dodaj žličko pepelike ali pa žličko navadne sode. Noge drži v topli vodi, dokler se ta ne shladi, nato namli majhno krtačico in dobro krtači trdo kožo; to se pravi peto, poplate in okoli prstov. Ko imaš noge dobro umite, jih obriši, posebno pa dobro med prsti. Nato jih namaži z jelenjim lojem. Jelenji loj dobiš v vsaki drogeriji in je zelo poceni.

Če imaš pa zelo trdo kožo na podplatih, tedaj si kupi v drogeriji lavni kamen in ko noge okoplješ, zdrgni podplate s tem kamnom in potem namaži.

Nohte poreži vsaj vsakih 14 dni. Posebno dobro jih poreži v kotih prstov, da ne bodo našli v meso. Za rezanje nohtov moraš imeti zelo ostre škarje, nož, a še boljše so kleščice, ki so nalašč narejene za rezanje nohtov. Takle kleščice niso drage in so skoro za zmerom, rabi jih pa vsa družina.

Ko si porežeš nohte in vso trdo kožo okoli nohtov, potem si prste dobro namaži z jelenjim lojem. Da ne zamažeš, oziroma ne zamastiš posteljnega perila, si nataknj na noge stare nogavice.

Marsikdo se pritožuje, da ga čevlji žulijo, noge bole. Velikokrat so prav nohti krivi te-

ga, ker so predolgi ali pa slabo porezani. Zato več paznje pri nohtih.

Rdeče ozebljene roke umij zvečer v topli vodi, kateri primešaj malo galuna in bencoične tinkture. Ko si roke dobro obrišeš, jih zdrgni še z limonovim sokom in namaži z glicerinom. Ali si pa pripravi mešanico enakih delov limonovega soka, glicerina in spirita. Ko si roke dobro namažeš, obleci rokavice, da ne zamažeš posteljnega, pa tudi koža se hitreje pozdravi v rokavicah.

Za kuhinjo

Možganova juha za pet oseb. Telečje možgane položi v mrzlo vodo, da postanejo lepo beli. Nato jih deni v mlačno vodo, jih očisti vseh kožic in na deski sesekljaj. Tri dek sirovega masla segrej, na maslo stresi eno žličko drobno zrezane čebule in žličko seseklanega zelenega peteršilja, prideni možgane in jih prepraži. V koki razbeli 10 dek masti, na mast deni 10 dek moke in napravi ne pretemno prežganje, ga osoli, zalij z vodo (dva litra), še malo popopraj in ko je vrelo 10 minut, dodaj prepražene možgane. Ko vse skupaj malo povre, juho odstavi in zamešaj noter dve stepeni jajci. Daš na mizo z narezanimi opečenimi žemljami.

Telečja glava z zelenjavo in hrenom. Telečjo glavo dobro operi in očisti, odstrani čeljust in jo v slani vodi pristavi k ognju. Ko je 20 minut vrela, odcedi vodo, meso zreži v srednje velike kose. Nadrgni meso z limono, da ostane lepo belo. Nato ga zloži v lonec ali kozo in nalij toliko vode, da je meso popolnoma pod vodo, sicer počrni. Ko zavre, dodaj en lavorjev list, nekaj zrni popra, malo dišave, timjana in zvrhan krožnik narezanega peteršilja, korenčka in zelene. Malo osoli, prilij četrt litra belega vina, doko sirovega masla in eno limono, katero pa olupj. Vse skupaj naj počasi vre do mehkega. Ko je meso mehko, ga poberi v skledo in lepo zloži v sredino sklede, poper, limono in dišave odstrani, juho precedi v lonec,

V votlino roparskega poglavarja ni smel razen njegovega sina pod smrtno kaznijo nihče stopiti. Kadar je poglavar sam šel z drugimi roparji krast in ropat, je na skriven način zaprl svojo votlino tako, da niti Henrik ni mogel noter. Sina je ob takih prilikah izročil močni straži na glavnem taborišču.

Nekega jesenskega dne se je roparski poglavar Črna smrt odločil, da pojde z vso svojo mnogoštevilno tolpo v Konjice in napade Tattenbachov grad, za katerega je vedel, da hrani mnogo dragocenosti. Maščevati se je tudi hotel nad samim Tattenbachom, ki mu je bil nekdanj zapeljaj ženo in jo je on sam potem v divji jezi ubil. Črna smrt je dobro vedel, da je imel grad tedaj le malo vojakov za obrambo, ker jih je bil graščak poslal v vojno proti Turkom v daljne kraje. Roparski poglavar je bil trdno prepričan, da bo s svojimi ljudmi lahko premagal maloštevilne grajske boriče, grofa ujel, pobral vse dragocenosti in vse skupaj odpeljal v Hudo luknjo, kjer bi sodil grofa in se maščeval nad njim. Sina je sklenil vzeti s seboj, ne da bi mu povedal, kaj namerava.

Pozno zvečer je nad osemdeset temnih, dobro oboroženih postav zapustilo Hudo luknjo in se s poglavarjem na čelu napotilo po zaraslih gozdovih proti Vitanju in Konjicam, da na večer drugega dne napadejo Tattenbachov grad.

Načrt pa jim je spodletel, ker je imel grof razpostavljene ogleduhe okoli hriba za gradom. Grof je uredil vse tako, da je vso roparsko tolpo s poglavarjem in njegovim sinom ujel. Že čez nekaj dni so bili roparji s poglavarjem vred usmrčeni. Le Henrik je grof prizanesel, ker je spoznal, da je bil mladenič čisto nedolžen. Henrik je grofu vse po resnici povedal in grof je poštenega mladeniča sklenil obdržati pri sebi v gradu.

Tisti dan, ko so roparje v gradu obešali, je bilo strašno vreme. Med neprestanim bliskanjem in grmenjem je udarjala strela. Ljudje so bili prepričani, da je nastopil sodni dan. Pripovedka pravi, da je tedaj poglavar pekla Lucifer poslal polovico vragov iz pekla, da polovijo grešne duše roparjev ter jih dovedejo v njegovo peklenko kraljestvo. Od veselja, da dobi pekel naenkrat toliko novih prebivalcev, so vragi uprizorili v zraku divji ples s peklenko godbo bliska in groma. Vse ozračje je smrdelo po žveplu. Kadar je udarila strela, je smuknil vrag z dušo umorjenega roparja skozi zemljo na dno pekla. Iz oblakov je tisti dan lilo, da so bile naenkrat vse struge prepolne vode.

Lucifer je poslal iz pekla dva najmočnejša vruga v Hudo luknjo, da bi odnesla vse tam nakopičene dragocenosti v peklenko zakladnico. Njun trud pa je bil zaman, ker so bile na vrhu vseh drugih reči nabrane zlate in srebrne cerkvene posode, ki so bile blagoslovljene in se jih vruga nista mogla dotakniti. Od jeze sta izpodkopala velikansko skalo in z njo zadela sredino votline. Voda, ki je zaradi močnih nalivov v ogromnih množicah vrela na Ponikvi v St. Vidu v požiralnik Hude luknje, je kaj kmalu zadela ob vražjo zapreko v votlini. Z divjo silo je butala ob skalo, hoteč jo spraviti s poti, kar se ji pa ni posrečilo. Za vražjim jezom se je napravilo veliko jezero, ki je čisto zalilo prejšnje taborišče roparjev.

Ujeti Henrik je grofu Tattenbachu povedal tudi, koliko naropanih dragocenih reči je v votlini Hude luknje, in ga prosil, naj mu pomaga, da se predmeti, ki so bili naropani po cerkvah in drugih krajih, vrnejo. Grof se je takoj odločil, da pojdejo čez nekaj dni po dragocenosti. Res so se čez več dni napotili s konji in vozovi proti Hudi luknji. Toda Henrik ni več spoznal notranjosti votline. Ne duha ne sliha ni bilo več o taborišču in ne o votlini, kjer sta z očetom stanovala in kjer so bile spravljene dragocenosti. Globoka voda je vse zalila. Morali so se vrniti brez zaklada.

Henrik je študiral in postal duhovnik. Pri vsaki maši se je spominjal nesrečnega očeta in molil za njegovo dušo. Neko noč se mu je prikazal oče in mu rekel: »Ljubi sin, jaz bom rešen šele čez sto in sto let. Rešil me bo pu-

ščavnik in sicer tri leta po tistem času, ko se bo naselil v Hudi luknji. Tedaj bodo najdene tudi vse dragocenosti. Vedi, ljubi sin, da nisem v peklu, ampak moram v Hudi luknji čuvati zaklad in poslušati vzdihovanje umorjenih in oropanih žrtev, katerih kri se drži naropanih dragocenosti. Ko bo puščavnik zaklad dvignil, bo z njim postavil cerkev in teda, ko se bo prvič brala sveta maša v tej cerkvi, mi bo Bog šele odpustil vse grehe. Tedaj se bova videla v nebesih, a tisti čas je še daleč».

Po teh besedah je duh roparskega poglavarja izginil, a mladi duhovnik se je zgrudil mrtev na tla. Od prevelike boli mu je počilo srce, ko je čul, koliko časa bo moral oče še trpeti.

Ermit Valentin

Program radia Ljubljane

od 2. do 9. februarja

Nedelja, 2. februarja: 8.00: Telovadba (Ciril Soukal). 8.30: Napoved časa, poročila, objava sporeda. 8.45: Narodni in veseli napravi (pel bo Svetozar Banovec s spremljevanjem Kmečkega tria, vmes nekaj plošč). 9.45: Varško predavanje (dr. Roman Tominec). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz St. Vida nad Ljubljano. 11.00: Slovanska glasba (radijski orkester). 11.40: Otroška ura: Miki in Mikec kot zimski sportnika. 12.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 12.15: Kar želite, to dobite (radijski orkester). 15.00: Kmetijska ura: Zadržna oblika gospodarstva med drugimi kolektivnimi oblikami (Basaj). 15.20: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). 16.00: Gospodinjska ura: Žena in higijensko izboljšanje kmečkega gospodarstva (dr. Amalija Šimčeva). 16.15: Akademski pevski kvintet, vmes bo igral harmoniko Alojzij Kokalj. 19.30: Nacionalna ura. 20.00: Napoved časa, poročila, objava sporeda. 20.15: Drabosnjak-Kureč: Božična igra. 21.30: Majka Marija — hrvaški narodni običaj iz Prigorja (prenos iz Zagreba). 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Antičeva Carmen bo pela s spremljevanjem radijskega jazzja.

Ponedeljek, 3. februarja: 12.00: Slavni ruski skladatelj Musorgskij. Borodin, Rimski Korsakov. 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Ksilofon in saksofon (plošče). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Zdravniška ura: O oslovskem kašlju (dr. Božomir Magajna). 18.20: Nekaj narodnih pesni (plošče). 18.40: Kulturna kronika: O naši folklori (Fran Marolt). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 20.00: Koncert Glasbene Matice (prenos iz Filharmonije). 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Za ples in kratek čas (prenos iz kavarne (Nebotičnika)).

Torek, 4. februarja: 9.00: Šolska ura: Strossmayerjeva proslava (izvajala bo meščanska šola na Viču). 12.00: Virtuoz (na ploščah). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Delibesove baletne suite (radijski orkester). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Koncert radijskega orkestra. 18.40: Dvig japonskega naroda od 19. veka do danes (Franc Terseglav). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.00: Nacionalna ura. 20.00: Večer glasbe, petja in recitacij. 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.30: Angleške plošče.

Sreda, 5. februarja: 12.00: Iz kraljestva lutk in škratov (plošče). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Kmečki orkestri (plošče). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Otroška ura: Pravljice (Marija Vera). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30:

Nacionalna ura. 20.00: Prenos opere iz ljubljanskega gledališča (vmes vreme, poročila).

Četrtek, 6. februarja: 12.00: Pesmi donskih kozakov (plošče). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Magistrov šramel. kvartet. 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 19.00: Pravljice glasbene slike (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 20.00: Francoska klavirska literatura. 21.00: Potovanje od zapada proti vzhodu. 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Drago Zagar bo pel s spremljevanjem radijskega jazzja.

Petek, 7. februarja: 11.00: Šolska ura: Bela Krajina in davnina. 12.00: Operne uvertire (plošče). 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Pesmi o ljubezni in pesmice za ples (plošče). 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Ženska ura: O ženski policiji (Alojzija Stebi-Pleškova). 18.20: Masenet: Slike iz Alzacije bo izvajal londonski sinfonični orkester (plošče). 18.40: Pravno predavanje. 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 20.00: Prenos iz Zagreba (sinfonični koncert). 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Sobota, 8. februarja: 12.00: Plošča za ploščo — napev v napev. 12.45: Vremenska napoved, poročila. 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo — napev v napev. 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: O strnjenem pouku (Bratko Rudolf). 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.20: Poglejmo na Notranjsko (od Loža čez Bloke in Rakitno); spisal Mirko Javornik. 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15: Za ples in dobro voljo (radijski jazz).

ZANIMIVOSTI

× 100 šolarjev bi bilo kmalu zmrznilo. Iz Newyorka poročajo, da vlada v severnih in zahodnih pokrajinah Zedinjenih držav strašna zima. V teh krajih je bilo te dni 49 stopinj Celzija pod ničlo. V veliko nevarnost je zašlo 100 šolarjev iz Sant Clairswilleja v Ohiju, ki so v več avtobusih napravili izlet v okolico. Medtem ko so se mudili na deželi, je zadivjal strašen snežni vihar in vsi avtobusi so običajni v snegu. Ker je med tem tudi strašno pritisnil mráz, bi bili otroci skoro zmrznili. Mobilizirana je bila policija, ki je z velikim trudom prišla na kraj nezgode in rešila avtobuse iz zameotov. V državi Ohio je v zameotih običajno mnogo vlakov, katere so morali rešiti šele s pomočjo snežnih plugov. Povsod v tej državi so morali šole zaradi mraza zapreti. Na stotine je ljudi, ki zmrzujejo, ker nimajo kuriva. Samo v državi srednjega zahoda je zdaj zmrznilo spet 35 ljudi. Pri tem silnem mrazu pa je najbolj strašno to, da je tako nepričakovano nastopil. V teku kratkih ur je padla temperatura za več ko 20 stopinj.

× Dve letali sta trčili skupaj. Iz Pearl Harbourja v Ameriki poročajo, da sta tik pred pristankom na tamkajšnjem letališču trčili skupaj dve letali za bombardiranje, ki sta bili 300 metrov nad zemljo. Dva letalca sta se ubila, štirje pa so bili tako hudo ranjeni, da so kmalu nato umrli. Dva spremljevalca sta se rešila s padalom.

× Požar v drugi največji električni centrali na svetu. V nedavni noči je nastal požar v eni izmed največjih newyorških električnih central. Zaradi tega je bil za nekaj ur ustavljen promet podzemeljske železnice.

Računajo, da je bilo v vlakih, ki so istočasno stali v podzemlju, nad 60.000 potnikov. Mnogi deli mesta so bili več ur v temi. Veliko število gledališč in kinematografov je moralo ustaviti predstave. Velikansko mesto je bilo po večini zavito v gosto temo in je zaradi tega prišlo do neobčajnih prizorov. Električna centrala Halgate, kjer je zaradi kratkega stika nastal požar, je druga največja centrala na svetu. Strahovito zmedo, nastalo zaradi popolne teme, ki je objela vse dele vele mesta severno od 50. ulice je še povečalo hudo deževje. Župan je takoj mobiliziral vso policijo in gasilce, ki so zasedli najvažnejše točke mesta. Posebno velike policijske oddelke so vrgli v okraje, kjer stojijo velike trgovine, da ne bi zločinci uprizorili plemenitve. Župan je dalje poslal na ulice razen rednih policijskih čet še okoli 18.000 pomožnih redarjev. V teku noči se je posrečilo začasno oskrbeti mesto z lučjo in pogonsko silo; zvezali so namreč mesto z električno centralo na Niagari.

× **3600 let staro okostje dekleta.** Kakor poročajo danski listi, so na Danskem izkopali več zanimivih starih grobišč. Danski staroslovci so pred nekaj tedni na Jutlandu izkopali tako zvani „hunski grob“. V tem grobu so našli dobro ohranjeno žensko okostje, katero so prepeljali v Kopenhagen, da ga bolj natančno preiščejo. Učenaki danskega narodnega muzeja so sedaj dognali, da je to okostje dekleta, ki je ob smrti štelo kakih 18 let. Nenavadno dobro ohranjeni so lasje in pa zobje. Zraven okostnjaka so našli zlate okraske in ostanke oblačila, ki se da še dobro razločiti. Iz tega oblačila je razvidno, da je mrtvo dekle spadalo med visoke sloje. Dekletova obleka je narejena iz dolgega volne-nega krila, ki se vije od ramen do pet in je na plečih okrašeno z velikimi kosi medvedove kože. To krilo je prepasano s pasom, na katerem je vdolan fin glavnik iz rogovine. Kakor so zgodovinarji ugotovili, izvira okostje iz bronaste dobe, torej nekako iz časa okrog 1700 pred Kristusom. Okostje kaže, da je bilo dekle nenavadno veliko.

× **Ženske so same sodile svoje nepoboljšljive može.** Pred sodnikom v Chicagu je stalo 79 zakonskih mož, obtoženih, da pretepaio svoje žene, kadar prideo domov pijani. In našel se je med ameriškim sodniki Salomon, ki je to kočljivo zadevo prav pametno uredil. Sodnik Robert Dumre je odločil, naj žene same sodijo svoje može. V čast in slavo ameriških zakonskih žen bodi povedano, da se je našla med 79 samo ena, ki ni odpustila možu, da jo je pretepel, vse druge so jim pa velikodušno odpustile. Edna boljša polovica, ki se ni dala omeščati, je pred sodnikom izjavila, da se njen mož nikoli ne bo poboljšal in da predlaga, naj ga zapro. Mož je pa ugovarjal, češ da se redkokdaj napije. Na sodnikovo vprašanje, ali bi zadostovalo 10 dni, je žena odgovorila, naj mu jih prisodi 60, da bo kaj zaleglo. Sodnik je bil s tem zadovoljen in tako bo nepoboljšljivi mož sedel dva meseca v zaporu.

× **Rusija pridobiva čedalje več zlata.** Zadnja leta je opaziti naglo dviganje ruske produkcije zlata, ki je danes štirikrat večja kakor v predvojni dobi. Rusija zavzema spričo tega čedalje odličnejše mesto v svetovni produkciji zlata. Med tem ko je v zadnjem letu pred vojno produkcija zlata v Rusiji znašala le 52 milijonov rublev, je leta 1933 narasla na 100 milijonov, leta 1934 na 144 milijonov in leta 1935 na 201 milijonov zlatih rublev, kar predstavlja v našem denariju vrednost sedem in tri četrtine milijarde dinarjev. Pridobljeno zlato je Rusija zadnja leta po večini izvozila v tujino za plačilo svojih znatnih obveznosti.

× **V katerih letih stopa mladina v zakon.** Poučae so številk iz leta 1933, ki se nanašajo na razmere v Nemčiji. Tako se je v tem letu poročila ena sama deklica, ki še ni imela 15 let. V starosti 15 do 16 let se je poročilo 36 deklet, med 16. in 17. letom 987. Od moških se je pod 18. letom poročil sa-

mo eden, kar 316 pa jih je štelo 18 do 19 let. Od 19. do 20. leta se je ooročilo 27.000 deklet, med 23. in 24. letom a 63.265. Največ moških se je poročilo med 26. in 27. letom, in sicer 60.530. Med 30 do 35 leti je bilo število poročenih moških dvakrat večje od ženskih ter se potem število vedno bolj znižuje. Največja razlika pa je v letih od 40. do 60. leta, ko se je ooročilo 6.091 moških in komaj 830 ženskih.

× **Nov velik demant.** Blizu Pretorije v južni Afriki so našli demant, ki je tako velik kakor žoga, kakršna se rabi pri tenisu. Našli so ga na posestvu holandskega kmeta Yonkerja, kjer so pred dvema letoma našli sloviti Yonkerjev demant, ki pa je za polovico manjši od tega. Vendar pa ni še natančno ugotovljeno, ali je to res pravi polnovredni demant ali pa je le manj vredna vrsta demantov. Če je pravi in čisti demant, je njegova vrednost neprecenljiva.

× **Smrti polki v Abesiniji.** Sestavljajo jih abesinski vojaki, ki so se prostovoljno zglašili, da pojdejo v smrt za domov... Uporabljali se bodo skoro izključno za obrambo proti tankom, ki proti njim Abesinci nimajo pravega orožja. Po večini so ti polki smrti sestavljeni iz mladih nacionalnih dijakov, ki so študirali v tujini. Dalje pa so v teh polkih tudi oni junaški Abesinci, ki obvladajo italijansčino. Polki smrti se bodo uporabili v borbah pri Dolu in na severni fronti pri Makali. Njih naloga je predvsem ugonabljati posadke v italijanskih tankih in to strašno orožje onesposobljati za daljno borbo.

× **Kako letajo metulji.** Naravoslovna znanost se že dolgo peča z življenjem metuljev. Kakor poročajo ruski listi, so v Moskvi ustanovili znanstven zavod, ki se peča le z metulji. Zavod vodi naravoslovec, ki že četrto stoletja preučuje gosenice in metulje. Ta zdravnik in naravoslovec, dr. Perskinij je na primer ujel metulje ter jih zaznamenoval z majhnimi barvanimi črticami. Nato jih je zopet izpustil, da bi dognal, ali bodo še leteli in kako daleč bodo prišli. Učenjaku se je tako posrečilo ugotoviti, da metulji prelete tudi 500 km, ker so tako zaznamovanega metulja našli 500 km daleč od kraja, kjer profesor stanuje. Dr. Perskinij se je pečal tudi z vprašanjem, ali je mogoče, da bi metulji iz vročih krajev živeli v Rusiji. Pri tem preučevanju je imel velik uspeh. Zdaj je dobil na razpolago od države zavod, kjer bo te reči lahko z večjo vnemo in z manjšimi težavami preučeval.

× **Nova vojna bo l. 1938.** Te dni sta izšli dve zanimivi knjigi o bodoči vojni. Eno je napisal general Ludendorff pod naslovom: »Celotna vojna«, drugo pa Anglež Fawler Wright pod naslovom »Vojna leta 1938«. Ludendorff pravi, da bo čas sam prinesel potrebo po novi vojni, ki se bo začela brez napovedi, kakor se je vojna med Italijo in Abesinijo. Sicer pa je tudi Japonska leta 1904. navela na Rusijo, ne da bi ji bila napovedala vojno. Prišlo bo do splošne mobi-

zacije narodov in se bodo celi narodi borili proti narodom. Anglež Wright pa pravi v svoji knjigi, da bo Nemčija leta 1938. že do zob oborožena in da bo napadla Češkoslovaško. Nemški poslanik bo izročil ultimatum češkoslovaški vladi v zadevi dozdevne zarote proti Hitlerju in bo zahteval, da izžene vse komuniste in izroči Nemčiji politične begunce. Več sto nemških letal bo navelo na Prago in po junaškem odporu se bodo morala češkoslovaška letala umakniti veliki premoči, a nemška letala bodo uničila večji del Prage. Nemčija bo zasedla Češkoslovaško, še preden ji bosta prihiteli na pomoč Rusija in Francija. Nemčija bo zahtevala Sueski prekop in Gibraltar.

× **Kdo je prvi delal papir.** Kaj bi počeli danes, če bi ne znali izdelovati papirja iz lesa. Pravi, da je človek izumil, kako se to dela. V resnici pa so papir iz lesa že davno izdelovali ose. Od njih se je naučil človek. Nekaj Schäffer je v drugi polovici 18. stoletja opazoval ose, kako delajo svoja gnezda. Pri tem se je domislil, da bi bilo dobro ko bi jih poskušal posnemati. In posrečilo se mu je na ta način izdelati snov, ki je bila podobna papirju. To je bil začetek papirne industrije.

Za smeh in kratek čas

PRI ZDRAVNIKU

Zdravnik: »Ali ste že koga vprašali za svet?«

Bolnik: »Sem, gospod doktor! Gospoda lekarnarja!«

Zdravnik: »Ta vam je gotovo nasvetoval kako neumnost.«

Bolnik: »Da, k vam me je poslal!«

VSAK ZAČETEK JE TEŽAVEN

Star odvetnik: »No, prijatelj, kako uspevaš?«

Mlad odvetnik: »Že gre, že, toda zaenkrat živim samo od zbadnic.«

Ravnatelj: »Potrebujem sposobnega nameščenca, ki pa je tudi pogumen. Ali ste vi pogumni?«

»Seveda sem.«

»Ali mi lahko to dokažete?«

»Dokažem takoj, kakor hitro mi daste kaj predujma!«

IMENITNO NAKLJUČJE

Oče: »Mojo hčer bi radi vzeli v zakon? Moj odgovor je odvisen od vaših premoženjskih razmer.«

Snubec: »Imenitno naključje! Moje premoženje je namreč tudi odvisno od vašega odgovora!«

Listnica uredništva

Braslovce, R. Obrnite se brez strahu na domačega zdravnika, ki vam bo pomagal ali pa svetoval najbližjega specialista!

Zagrad. Izven države ne boste dobili dela. Radi bi v Francijo, ki pa naše rojake vrača, ker jih ne potrebuje. Podobno je drugod. Vaš trud je zaman.

Ali se hočete svojega **revmatizma, protina** osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so česta posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam zdravilno, mlačno kiselno razkrajajočo, kremo snovi in izločevanje pospešujočo.

domače zdravljenje s pijačo ki se na umeten način posrem naravno sestavlja iz nekega

blagodejnega zdravilnega vrelo, ki ga je dobrotljiva mati narava darovala bolnim ljudem. Pišite mi takoj in dobili boste in mojih v vseh državah obstoječih skladišč

poskusnje zajedno s poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju.

poosem zastoj in franko

Pošto
zbiralno mesto:

Ernest Pasternack, Berlin S O

Michaelkirchplatz 19
Abt. II 286

VELIKANSKO ZNIŽANJE CEN ZIMSKE OBUTVE IN NOGAVIC **Bata**

*Lot dobra gospodinja,
naredimo tudi mi
veliko čiščenje -
v naših skladiščih
Vsled tega damo*

20 %
popust

*na
Vso zimsko blago.*

MIKADO,

RAGLANE,

DAMSKÉ ZIMSKE

PLAŠČE

BOY-BABY

*20% popust je na originalne,
od tovarne predpisane cene.*

ODLOČITE SE, DOKLER JE ŠE ZALOGA!

TIVAR OBLEKE

DOBER RIBOLOV.

Gospod: »No, dečko, koliko si pa ujel rib?«
Deček: »Če ujamem to, ki zdaj prijemlje,
in še dve, bom imel tri. «

PRI ZDRAVNIKU.

Bolnik: Gospod doktor, zelo rad bi pil mi-
neralno vodo, ki ste mi jo predpisali, samo
če bi dišala po pivu.

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719. Cenena, a dobra Shock-Prof
zapestna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov
zapestnica iz usnja. — številčnica in kazalo
osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastoj in
poštne prosto. Velike izbira ur, zlatnine in
srebrnine

Lastna protokollirana tovarna ur v žviči

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

MALI OGLASI

Lisiče kože in kože divjačine prevzame v
strojenje, barvanje in izdelavo po nizki ceni
L. Roth, krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5

NE ODLAŠAJTE! Takoj sedite in pišite na
»Družinski tednik«, Ljubljana, Tyrševa cesta
29/Da, da Vam pošlje brezplačno začetek ro-
mana »Njena velika ljubezen«, dokler je še na
zalogi.

Vinogradniki! Kupim vino proti zameni
za manufakturno blago. Ponudbe z naved-
bo množine in cene je poslati na uredništvo
tega lista pod »Vino« ter je priložiti znam-
ko za odgovor.

KJE ČUTI UDARCE

Učitelj: »Jurček, povej, kje imaš srce?«
Jurček: »Ne vem.«
Učitelj (položil roko na srce): »No, ali ne
čutiš tukajle udarcev?«
Jurček: »Ne, udarce čutim navadno bolj
spodaj na zadnji strani!«

KOKAIN

A: »Si že kdaj nosil kokain?«
B: »Kako pa je to?«
A: »Silajno, vse rožnato kakor pred poro-
ko!«
B: »Kako pa je potem, ko se človek iz-
trezni?«
A: »Potem je pa kakor po poroki.«